

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET ONTWERP VAN GERECHTELIJK WETBOEK

I. Algemene beschouwingen

1. Het was hier te lande een gemeenplaats geworden dat ons wetboek van burgerlijke rechtsvordering niet alleen verouderd is, doch ook onsamenhangend en niet meer aangepast aan de noden van een goede rechtsbedeling.

Zeer dikwijls mocht men vaststellen dat dit wetboek in grote trekken aansloot bij de *ordonnance* van 1667, zodat sommige delen ervan binnenkort de respectabele leeftijd van driehonderd jaar zullen bereikt hebben. De Napoleonistische codificatie is op dit domein niet zeer gelukkig geweest : « Des grands Codes que la France doit à Napoleon, c'est le plus imparfait » (1).

Dat het geheel een onsamenhangende indruk naliet, kan moeilijk geloofwaardig worden. Dit onsamenhangend karakter was het gevolg van het feit dat de stof zeer verspreid ligt en dat nog tal van brokstukken uit het *Ancien Régime*, de Revolutie, het Keizerrijk en het Koninkrijk der Nederlanden van kracht zijn gebleven. Sindsdien werden hier en daar wijzigingen aangebracht, die niet altijd gelukkig mochten geheten worden. De drie onderdelen die traditioneel tot het domein van het privaatrechtelijk procesrecht behoren, nl. de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging konden niet eens in één wetboek worden samengebracht.

Een goede rechtsbedeling vereist ten slotte een nauwkeurige codificatie, waarbij het streven naar rechtszekerheid op de eerste plaats komt. Deze rechtszekerheid is niet altijd gediend geworden, zoals o.m. en vooral kan geïllustreerd worden door de talloze bevoegdheidsconflicten.

2. Voorgaande vaststellingen hebben herhaaldelijk aanleiding gegeven tot kritiek, suggesties en zelfs pogingen van de wetgever om aan de bestaande gebreken te verhelpen.

Bij K.B. van 23 juli 1865 werd een commissie onder voorzitterschap van de heer de Longé opgericht en belast met de voorbereiding van de herziening van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Zoals men weet heeft het werk van deze commissie slechts tot een beperkt resultaat, nl. de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid, geleid.

Sindsdien werden nog tal van beperkte wijzigingen aan het wetboek aangebracht, o.m. in 1932 en 1936.

De studiecmissies (bv. het Studiecentrum voor de hervorming van de Staat), de balies, advocaten, magistraten en professoren, nijveraars, handelaars en werknemers, kortom allen die bekommerd waren om een goede rechtsbedeling hebben sindsdien niet nagelaten de dringende noodzaak van een grondige hervorming te benadrukken.

Toen zich ook in den vreemde tal van hervormingsbewegingen aftekenden, achtte men eindelijk de tijd gekomen om, naar de wens van de toenmalige Minister van Justitie, de heer Pierre Harmel, een Koninklijk commissariaat voor de gerechtelijke hervorming op te richten (K.B. 17 oktober 1958).

3. Ingevolge dit besluit werd de heer Charles Van Reepinghen, oud-stafhouder, Professor aan de Universiteit te Leuven, tot Koninklijk Commissaris aangesteld. In die functie werd hij bijgestaan door de heer Ernest Krings, substituut-procureur-generaal, Professor aan de Universiteit te Brussel.

Zoals de heer Pierre Vermeylen, Minister van Justitie, in de memorie van toelichting bij het ontwerp van wet tot invoering van het gerechtelijk wetboek, terecht namens de regering doet opmerken, moet de uitstekende verdienste van de Koninklijke Commissaris onderstreept worden. Deze is er inderdaad op vrij korte tijd in geslaagd een harmonisch werk op te bouwen, dat zal beantwoorden aan de wensen van de rechtspractici en daarenboven een vernieuwing en vereenvoudiging in onze burgerlijke rechtspleging zal brengen.

Reeds in 1961 was een eerste ontwerp klaar ; nadien werden hieraan nog enkele wijzigingen gebracht, zodat het definitief ontwerp pas einde 1963 kon worden neergelegd en begin 1964 gedrukt was.

Het ontwerp is een zeer lijvig boekdeel geworden dat naast de tekst van het ontworpen gerechtelijk wetboek (1675 artikelen) en tal van aanvullende bepalingen (gebiedsomschrijving van de gerechtelijke kantons, opheffings- en wijzigingsbepalingen), ook nog omvat : het verslag van de Koninklijke Commissaris (414 blz.) (2), het advies van de Raad van State met het antwoord van de regering, gerechtelijke statistieken, en een kaart van

België met de nieuwe gebiedsomschrijving van de gerechtelijke kantons (3).

4. Bij de voorbereiding van dit uitvoerig ontwerp heeft de Koninklijke Commissaris zich niet laten verleiden om een eenzijdige hervorming door te voeren, die hetzij al te theoretische formuleringen zou voorhouden, hetzij verstrikt zou geraken in de details van de rechtspraktijk. Een gulden middenweg werd bewandeld, waarbij *l'Ecole et le Palais* voortdurend met elkaar geconfronteerd worden. Het is niet alleen de dubbele hoedanigheid van de Koninklijke Commissaris en ook van diens adjunct die dit mogelijk heeft gemaakt; ook de ruime raadpleging van de rechtskundige wereld in meer dan zestig werkgroepen waarvan de namen zorgvuldig in de voetnoten worden vermeld, en de diverse contacten met het buitenland hebben hiertoe bijgedragen.

5. In de eerste plaats werd de hele stof van het privaatrechtelijk procesrecht in één wetboek samengebracht. Dit is reeds een zeer belangrijke verdienste, wanneer men weet dat aldus meer dan tweeduizend artikelen, die verspreid lagen in enkele honderden wetten, vervangen worden. Hierdoor wordt niet alleen de eenheid van het procesrecht hersteld; daarenboven wordt aldus een einde gemaakt aan de totnogtoe bestaande splitsing in drie afzonderlijke gedeelten (rechterlijke organisatie, bevoegdheid en rechtspleging) waardoor het procesrecht veeleer als een zuiver formalistische rechtstak werd beschouwd, dan wanneer hier toch ook zeer belangrijke problemen de grond van het recht raken (4). Dat deze laatste bekommernis de Koninklijke Commissaris niet vreemd was, wordt bevestigd door de eerste titel van het ontwerp waarin de basisprincipes van het vorderingsrecht nauwkeurig geformuleerd worden (zie verder, nr 8 en volg.).

Aan deze codex wordt de naam van *Gerechtelijk wetboek* (*Code judiciaire*) gegeven. Alleszins moet een dergelijke benaming de voorkeur genieten boven de bestaande formulering, zijnde het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, dat trouwens slechts een onderdeel van het privaatrechtelijk procesrecht bevatte.

Terminologisch zou men wellicht kunnen doen opmerken dat een *gerechtelijk* wetboek bijna uitsluitend doet denken aan de inrichting van het gerecht of de rechterlijke organisatie. Formeel zou men met de Raad van State kunnen voorhouden dat hierin ook zouden moeten opgenomen worden alle regelen die betrekking hebben op de bevoegdheid van de strafgerechten en op de daarvoor te volgen rechtspleging. Nochtans blijken deze bezwaren niet doorslaggevend: het gerechtelijk recht omvan alle regelen die de werking van het gerecht betreffen (inrichting, bevoegdheid, rechtspleging) en de hervormde strafrechtspleging zal uiteindelijk ook haar plaats in dit wetboek kunnen innemen.

6. De gevolgde *codificatiemethode* is zeer waardevol. Aan de hand van een grondig onderzoek van het bestaande recht in binnen- en buitenland, wordt hier de tekst van een modern wetboek voorgesteld.

Zeer wijselijk werden de artikelen zodanig opgesteld dat hierin slechts de grote trekken van de nieuwe regelen worden opgenomen, teneinde een natuurlijke ontwikkeling van de rechtspraak niet te verhinderen (5). Dit betekent evenwel niet dat de ontwerpers niet gepoogd hebben begrippen waarover zeer veel betwisting bestond, te kristalliseren en hun draagwijdte te beperken, of bepaalde twistpunten in het reine te trekken of zelfs een synthese van de bestaande rechtsleer en rechtspraak in een tekst te formuleren.

Bijzonder prettig zijn de vele nieuwe vondsten, die op een gelukkige wijze de rechtspraktijk rationaliseren: vermindering der bevoegdheidsconflicten, centralisatie van griffies, oprichting van hoofdkantoren van deurwaarders, kennisgeving door de gerechtsbrief (*pli judiciaire*), inrichting van een arrondissementsrechtbank waarin ook de rechtbank van koophandel en de sociale rechtbank worden opgenomen, herverdeling van de kantons, invoeren van de beslagrechter, het aanleggen van een gerechtelijk dossier, de afschaffing van het pleitbezorgersambt, de vereenvoudiging van het beslag en van de middelen van tenuitvoerlegging.

Dat ook de advocaten op vele gebieden meer actief bij de inwendige organisatie van de rechtscolleges worden betrokken, kan niet anders dan toegejuicht worden. Men denke b.v. aan de terechtzittingen van vrederechters en politierechtbanken die door de Koning zullen bepaald worden op advies van de voorzitter van de rechtbank, de procureur des Konings, de vrederechter of de politierechter en de stafhouder van de orde der advocaten (art. 66).

II. Inhoud van het ontwerp

7. Het is — ook bij benadering — uitgesloten een volledige samenvatting van dit uitvoering ontwerp te geven, laat staan een kritische beoordeling van al het nieuwe neer te schrijven. Daar een dergelijke studie te lang op zich zou laten wachten, en de lezers van het *Rechtskundig Weekblad* wellicht met ongeduld kennis zullen willen nemen van de grote trekken van het ontwerp beperken wij ons tot een zeer overzichtelijke samenvatting om dan later in een andere bijdrage meer in de details het ontwerp te ontleden, vooral delen III, IV en V, die respectievelijk de bevoegdheid en de eigenlijke rechtspleging betreffen.

Hierna volgt dus enkel een eerste kennismaking met de tekst van het ontwerp.

A. Algemene beginselen.

8. De ontwerpers hebben het terecht zeer gepast geoordeeld in het eerste deel enkele *algemene principes* te formuleren, waarvan men aanvaardt dat zij aan het procesrecht ten grondslag liggen doch die tot nogtoe nooit in positieve teksten werden neergeschreven. Dat hierbij ook verschillende termen nader worden verklaard, is een gelukkige innovatie.

Vooreerst worden enkele voorafgaande bepalingen gegeven (art. 1-16), die o.m. betrekking hebben op de terugwerkende kracht van de wetten, de rechtsweigering, en sommige termen zoals rechtsvordering, tegenvordering, tussenkost, ... nader verklaren.

Hier moet nochtans een principieel bezwaar van terminologische aard naar voren gebracht worden: het ontwerp maakt geen onderscheid, althans niet in de Nederlandse tekst, tussen de vordering (*action*, *Klage*) en de eis (*demande*, *Anspruch*). De vordering is immers de wettelijke bevoegdheid dank zij dewelke beroep kan gedaan worden op het gerecht teneinde een recht, waarvan men beweert titularis te zijn, te doen sanctioneren. De eis daarentegen actualiseert de rechtsvordering; hij is, zoals Morel schreef, *l'acte d'ouverture des hostilités*. Reeds vroeger bestond die verwarring in de wetteksten (o.m. art. 464, 482, 1428 B.W. en art. 426 en 475 Rv.), doch men zou die alleszins in het nieuwe wetboek moeten vermijden.

Artikel 13 van het ontwerp luidt nochtans als volgt: «De vordering is een inleidende vordering of een tus-

senvordering... La demande en justice est introductive d'instance ou incidente.» Het is duidelijk dat hier in het Nederlands *eis* moet staan in plaats van *vordering*; de toelichting bij het ontwerp gewaagt van het onderscheid tussen de rechtsvordering (*action*) en de rechtsvordering in haar technische vorm, die de vordering (*demande en justice*) is!! (6) In de artikelen 13, 14 en 15 zou dus de term *vordering* moeten vervangen worden door *eis*: inleidende *eis*, tusseneis, hoofdeis, tegeneis. Hetzelfde zal moeten gebeuren in alle artikelen waarin de term *demande* ten onrechte met *vordering* wordt gelijkgesteld.

9. In de artikelen 17 en 18 worden de algemene voorwaarden van de rechtsvordering opgesomd. Deze voorwaarden zijn de neerslag van de klassieke rechtsleer op dit stuk: de eiser moet de nodige hoedanigheid hebben en er daarenboven een persoonlijk, reeds verkregen en dadelijk belang bij hebben.

Dan wanneer de ontwerpers gemeend hebben zich niet te moeten mengen in de twist betreffende het recht van de verenigingen om op te treden ter vrijwaring van collectieve belangen, hebben zij anderzijds toch een formele innovatie in de tekst ingelast: «De rechtsvordering kan worden toegelaten, indien zij, zelfs tot verkrijging van een verklaring van recht, is ingesteld om schending van een ernstig bedreigd recht te voorkomen» (art. 18, 2e lid). Hierdoor wordt de *actio ad futurum*, die weliswaar reeds in het Belgisch rechtssysteem toelaatbaar moet worden geacht (7), door een positieve wettekst geconsacreerd. Dit principe wordt verder toegepast op het deskundigenonderzoek (art. 962 ontwerp) en op het getuigenverhoor (art. 586 ontwerp).

10. Na een bepaling van de begrippen vonnis en arrest (art. 19-22), en een nadere precisering van het rechterlijk gewijsde (art. 23-28), worden ook de termen aanhangigheid (*litispendance*) en samenhang (*connexité*) overeenkomstig de rechtsleer en de rechtspraak omschreven (art. 29 en 30).

Wat het zeer moeilijk probleem van de onsplitsbaarheid betreft, heeft men in artikel 31 een criterium opgesteld, dat a.v. luidt: «Het geschil is enkel onsplitsbaar... wanneer de gezamenlijke tenuitvoerlegging van de onderscheidene beslissingen, waartoe het aanleiding geeft, materieel onmogelijk zou zijn.» Het valt sterk te betwijfelen of dit criterium zal volstaan om de bestaande moeilijkheden op te lossen.

11. Het is overbodig erop te wijzen dat in het procesrecht de *betekeningen en kennisgevingen* van de processuele akten een zeer belangrijke plaats innemen. Aan de talrijke praktische en technische vragen die hier kunnen rijzen werd met veel nauwgezetheid de nodige aandacht besteed (art. 32-47).

Zonder hier in de details te treden, moet toch op enkele interessante regelen gewezen worden. De afgifte van de exploit die niet aan de persoon of aan de woonplaats (plaats waar men op het bevolkingsregister is ingeschreven: art. 36) konden worden betekend, zullen voortaan niet meer aan de gemeentelijke overheden worden overhandigd, doch betekend worden door afgifte op het in de voornaamste stadscentra door de Koning op te richten hoofdkantoor voor gerechtsdeurwaarders (art. 37). Artikel 47 bepaalt dat geen enkele betekening op een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag mag gebeuren, behalve in spoedeisende gevallen; hier wordt dus de veralgemening van de vijfdaagse voorzien. Ten slotte wordt een

nieuwe wijze van kennisgeving langs de post ingesteld, nl. de gerechtsbrief, die in de door de wet bepaalde gevallen door het openbaar ministerie en door de griffie kan worden verzonden (art. 46).

12. Ten slotte worden enkele artikelen gewijd aan de *termijnen* (art. 48-57). Het onderscheid tussen de vrije en niet-vrije termijnen evenals de verlenging van de termijnen wegens de afstand in het binnenland worden opgeheven. Voor de berekening van de termijnen wordt de zaterdag met de zondag gelijkgesteld. Verder worden nog regelen geformuleerd betreffende schorsing van het verloop van de termijnen in geval van overlijden, het vertrekpunt van de termijn voor verzet, hoger beroep en voorziening in cassatie,...

B. De gerechtelijke inrichting.

13. Een grondige structuurhervorming van de rechterlijke organisatie drong zich op. Nochtans zag de Koninklijke Commissaris zich genoodzaakt deze binnen zekere perken te houden, daar de grondwettelijke kaders niet mochten gewijzigd worden en daar ook tal van verworvenheden inzake rechterlijke organisatie de kansen op welslagen van de onderneming sterk zouden verminderen.

Rekening houdende met deze beperkingen en afgezien van de eigenlijke bevoegdheidsregeling (zie verder, nr. 24 en volg.), mag voorgehouden worden dat de ontworpen wijzigingen zeer positief zijn en nieuwe mogelijkheden tot stand brengen.

Dat in deze hervorming ook moest gedacht worden aan de administratieve rechtscolleges en commissies en o.m. aan de sociale sector, wordt in de toelichting aanvaard. Doch gezien de omvang van een dergelijke hervorming, werden de studie en de synthese ervan opgedragen aan een speciale werkgroep opgericht op initiatief van de Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt.

Toch is een hergroepering in het domein van de sociale sector mogelijk gebleken, zoals verder zal worden aangetoond (zie verder, nr. 16).

14. De belangrijkste hervorming is ongetwijfeld de hergroepering van de uitzonderingsgerechten in de schoot van de *arrondissementsrechtbank*.

Het is niet mogelijk en trouwens ook niet wenselijk de uitzonderingsrechtbanken en meer bepaald de rechtbank van koophandel en de werkrechtshoofden af te schaffen. Doch anderzijds moest toch een gewillig oor verleend worden aan alle hervormingsvoorstellen die in dit verband reeds sinds meerdere jaren geformuleerd zijn geweest.

Rekening houdend met deze gegevens, wordt een herinrichting van de rechtbank van gemeen recht voorzien, die in grote trekken de algehele instemming van eenieder moet kunnen wegdragen.

15. In de eerste plaats diende het principe van de *eenheid van rechtscollege* in ere te worden hersteld. Dit principe heeft niet alleen een theoretische en psychologische waarde, doch ook een belangrijke praktische betekenis: betere werking van het gerecht en betere rechtsbedeling dank zij een centralisatie, die — ook op het plan van de gerechtelijke administratie (parketten en griffies) — meer efficiëntie zal meebrengen.

Hierbij verlieze men eveneens niet uit het oog dat dank zij deze eenheid de mogelijke bevoegdheidsconflicten zonder nutteloze kosten en tijdverlies zullen

kunnen opgelost worden. Men denke b.v. aan de dikwijls voorkomende moeilijkheden bij het afglijden van de respectievelijke bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg en van de rechtbank van koophandel. Doch ook de bevoegdheidsconflicten tussen de rechtbanken van koophandel en de werkrechtsheren mogen niet onderschat worden. Het is immers niet uitzonderlijk dat arbeidsgeschillen rijzen in het kader van een faillissement en niet door de rechtbank van koophandel kunnen beslecht worden, of dat betwisting bestaat over de bevoegdheidsregeling inzake arbeids-overeenkomsten voor bedienden. Ingevolge de voorgestelde hervorming zullen al deze moeilijkheden opgelost worden door een eenvoudige verwijzing naar de bevoegde rechtbank binnen het kader van de arrondissementsrechtbank.

Ook zal de eenheid van de rechtspleging voor de verschillende afdelingen, die deel uitmaken van de arrondissementsrechtbank, hiervan het gelukkig resultaat zijn.

Deze eenheid brengt ten slotte een doelmatig contact tot stand tussen de rechters die in burgerlijke, correctionele, consulaire en sociale zaken moeten zetelen. Voor bepaalde aangelegenheden (b.v. bankbreuk en inbreuken op het sociaal recht) zal deze onderlinge samenwerking zeer vruchtbaar kunnen zijn.

16. Deze eenheid mocht evenwel de *autonomie* van de rechtbank van eerste aanleg, van de rechtbank van koophandel en van de werkrechtsheren niet in het gedrang brengen. Daarom worden deze rechtbanken in de arrondissementsrechtbank opgenomen, doch behouden zij voor het overige — mits enkele noodzakelijke aanpassingen — hun oorspronkelijke fysionomie ⁽⁸⁾ en bevoegdheid.

De rechtbank van eerste aanleg, bestaande uit een burgerlijke en correctionele kamer, is uitsluitend samengesteld uit beroepsmagistraten, die allen rechters zijn in de arrondissementsrechtbank. De rechtbank van eerste aanleg behoudt haar volle rechtsmacht.

De rechtbanken van koophandel zullen voortaan voorgezeten worden door rechters van de arrondissementsrechtbank, bijgestaan door rechters-assessoren in handelszaken. Deze laatste worden benoemd door de Koning, op gezamenlijke voordracht van de ministers, die de justitie, de economische zaken en de middengedingen tussen handelaars ahangig gemaakt, zowel in eerste aanleg wanneer de inzet van het geschil hoger is dan vijftigduizend frank, als in beroep, want zij beoordelen in tweede graad de handelszaken die in eerste aanleg door de vrederechters werden berecht.

De sociale rechtbank zal ook voorgezeten worden door een rechter van de arrondissementsrechtbank, bijgestaan door rechters-assessoren in sociale zaken. De voorzitters worden gekozen uit de rechters in de arrondissementsrechtbank op gezamenlijke voordracht van de ministers die de justitie en de arbeid onder hun bevoegdheid hebben, waarbij die magistraten moeten beantwoorden aan zekere specialisatievoorwaarden (licentiaat in sociaal recht) ⁽⁹⁾. De rechters-assessoren worden voorgedragen op twee lijsten van ieder drie kandidaten per vacante zetel, aan de ene kant door de interprofessionele organisaties van werkgevers, aan de andere kant door de interprofessionele organisaties van loontrekkende en van onafhankelijke arbeiders; zij worden benoemd door de Koning op voordracht van de minister van arbeid. Daarenboven wordt in ieder arrondissementsparket de oprichting voorzien van een arbeidsauditoraat, dat niet alleen in sociale geschillen

een uitgebreide informatie zal kunnen verrichten, doch daarenboven ook bijzonder belast zal worden met de strafzaken van sociale aard die door de correctionele rechtbank worden beslecht.

De bevoegdheid van de sociale rechtbank wordt aanzienlijk uitgebreid, vermits alle zaken van sociale zekerheid, arbeidsongevallen, beroepsziekten aan de vrederechter worden onttrokken en haar worden toebedeeld.

17. Het hoeft niet te verwonderen dat inrichting en samenstelling van de *hoven van beroep* hiervan de weerslag ondervinden. Het hof van beroep zal niet alleen bestaan uit burgerlijke en correctionele kamers, doch ook uit kamers voor handelszaken en kamers voor sociale zaken.

Alle beroepsmagistraten kunnen vanzelfsprekend zetelen in de burgerlijke en correctionele kamers; in de kamers voor handels- en voor sociale zaken kunnen enkel de magistraten zetelen die daartoe speciaal zijn aangewezen. Daarenboven worden beide laatstgenoemde kamers voorgezeten door een lid van het hof bijgestaan door twee raadsheren-assessoren in handels- of sociale zaken. De aanwijzigingsmodaliteiten van deze magistraten zijn gelijk aan die welke bepaald werden voor de rechtbanken van koophandel en de sociale rechtbanken.

Men kan geredelijk aanvaarden dat in de sociale kamers van het hof van beroep raadsheren-assessoren in sociale zaken zullen zetelen, daar deze de voortzetting moeten zijn van de werkrechtsheren in beroep. Totaal onbegrijpelijk is het feit dat, in strijd met de tendens om de lekerechters uit de gewone rechtscolleges te verwijderen, in de hoven van beroep thans ook nog raadsheren-assessoren in handelszaken zullen zetelen. Nergens wordt in de toelichting voor deze onaanvaardbare anomalie een afdoende rechtvaardiging gegeven. Men heeft blijkbaar uit het oog verloren dat het bezwaar van een rechtbank van koophandel, bestaande uit lekerechters, grotendeels gecompenseerd wordt door het hoger beroep bij een rechtscollege dat uitsluitend uit juristen bestaat.

Ten slotte bepaalt het ontwerp dat de kamers voor sociale zaken niet alleen te Brussel, Gent of Luik zullen zetelen, doch ook in de zetel van de belangrijke arrondissementsrechtbanken (Brugge, Antwerpen, Charleroi, Aarlen, Hasselt en Namen) ⁽¹⁰⁾.

18. De ontwerpers hebben zeer veel aandacht besteed aan de *grondwettelijke bezwaren*, die tegen de voorgestelde hervorming en meer speciaal tegen de oprichting van een arrondissementsrechtbank met drie afdelingen kunnen ingebracht worden. Hoewel sommige argumenten nogal spitsvondig lijken, zijn de meeste ervan nochtans overtuigend.

19. In het *hof van cassatie* zal eveneens naast de kamer voor burgerlijke en handelszaken en de kamer voor criminele, correctionele en politiezaken, een sociale kamer worden opgericht.

20. Naast de specifieke inrichting van de arrondissementsrechtbank, is een belangrijke hervorming ook die van de *kantonale gebiedsomschrijving*. Waar aan de gebiedsindeling van de hoven van beroep en van de rechtbanken van eerste aanleg respectievelijk om grondwettelijke en praktische redenen niet mocht geraakt worden, hebben de ontwerpers nochtans gemeend een grondige herverdeling van de kantons te moeten voorstellen.

De gebiedsomschrijving van de gerechtelijke kantons wordt tot in de details in de aanvullende bepalingen bij het gerechtelijk wetboek nader omschreven; zij wordt daarenboven duidelijk en tevens overtuigend geïllustreerd door een gerechtelijke kaart van België.

21. De algemene bevoegdheid van de *vrederichter* in alle aangelegenheden — ook in handelszaken — wordt tot de waarde van vijftigduizend frank uitgebreid, onverminderd de meeste bijzondere bevoegdheden die hij behoudt en met als enige uitzondering de zaken die steeds aan de rechtbanken van eerste aanleg werden toegewezen alsmede de betwistingen van sociaal recht (zie boven, nr. 16). De gedingen waarvan de inzet drieduizend vijfhonderd frank niet overtreft, worden in laatste aanleg berecht.

Er is in beginsel een vrede rechter en een politierechtbank in de hoofdplaats van elk kanton; nochtans zijn er groepen kantons waarvoor slechts één politierechtbank wordt opgericht.

22. Een belangrijke nieuwigheid is ook de *beslagrechter*. Ten einde de aanwending van de bewarende beslagen en de middelen van tenuitvoerlegging te versnellen en te vereenvoudigen, worden de meeste rechtsplegingen die er betrekking op hebben, ingeleid bij verzoekschrift of, wanneer de wet dit bepaalt, volgens de regels die van toepassing zijn op het kort geding. Het is nodig dat de rechtsonderhorige zich op elk ogenblik kan wenden tot een bevoegde magistraat opdat deze uitspraak zou doen op het verzoekschrift of over de moeilijkheden waartoe de toepassing van bewarings- en tenuitvoerleggingsmiddelen kan leiden.

Deze beslagrechter, die een rechter is uit de arrondissementsrechtbank, zal over een eigen specifieke bevoegdheid beschikken: inzake bewarend beslag en tenuitvoerlegging zal hij uitspraak kunnen doen over het hem voorgelegde verzoekschrift en over de moeilijkheden waartoe de toepassing van bewarings- of uitvoeringsmaatregelen kan leiden.

23. Voor het overige worden de voornaamste regelen van de rechterlijke organisatie gecoördineerd, verbeterd en aangevuld: werking van het openbaar ministerie, personeel van griffies en parketten, benoemingsvoorwaarden⁽¹¹⁾ en tuchtprocedure voor de magistratuur, cumulatie en wedden, statuut van de deurwaarders,...

Inzake inrichting van de balie verdienen vooral twee organen een speciale vermelding: de tuchtraden van beroep en de nationale orde van de advocaten⁽¹²⁾.

C. De bevoegdheid.

24. De Paepe, lid van de commissie de Longé (zie boven, nr. 2), schreef in zijn werk over de bevoegdheid: «Je n'aime pas mon sujet. Je n'ai aucune prédilection pour l'étude des questions de compétence. Je les considère comme des broussailles, des impedimenta, qui entravent la marche de la procédure. Souvent le bon droit y trébuche et la mauvaise foi en profite... Pour couper dans leurs racines les querelles de compétence et de ressort, il faudrait, comme le veut Bentham, donner à tous les tribunaux la même compétence matérielle et ouvrir la voie de l'appel dans toutes les affaires»⁽¹³⁾.

De Koninklijke Commissaris heeft zich blijkbaar door Bentham laten inspireren, vermits voortaan alle stand onder hun bevoegdheid hebben. Hier worden de arrondissementsrechtbank kunnen gebracht worden,

behalve die geschillen die tot de uitsluitende bevoegdheid van de vrede rechter behoren en/of die naar deze laatste kunnen verzonden worden (zie verder, nr. 26). Daarenboven zijn, tenzij de wet het anders bepaalt, alle geschillen vatbaar voor beroep, behalve wanneer het bedrag van de eis niet hoger is dan drieduizend vijfhonderd frank.

Het is duidelijk dat een dergelijke regeling heel wat kopbrekens, tijdverlies en kosten zal helpen vermijden.

Voor zover er dan toch nog *bevoegdheidsconflicten* zouden zijn, worden deze op een zeer eenvoudige en efficiënte manier opgelost. De verweerder verzoekt om verzending: zo deze verzending geschiedt, dan bindt die beslissing de rechter naar wie de eis wordt verwezen (art. 660). Binnen de acht dagen na de uitspraak van de beslissing, zendt de griffier het dossier van de rechtspleging aan de griffier van de rechter naar wie de zaak verwezen is (art. 661). De zaak wordt ambtshalve en zonder kosten op de rol gebracht van de rechter naar wie zij verwezen is. De partijen worden op verzoek van een van hen door de griffier bij gerechtsbrief opgeroepen om te verschijnen op de plaats, de dag en het uur van de zitting waarop de zaak zal voorkomen. Het geding wordt voortgezet in de staat waarin het zich bevond (art. 662).

25. Vooreerst worden de algemene regelen betreffende de volstrekte bevoegdheid geformuleerd (art. 556-567). Deze regelen hebben betrekking op het bedrag van de eis en de schatting ervan, alsmede op de bevoegdheid inzake tegeneisen, tusseneisen,...

Vele bepalingen sluiten aan bij de wet op de bevoegdheid, met dien verstande evenwel dat tal van twistpunten dank zij een klare wettekst uit de weg geruimd worden. Dit is o.m. het geval met de vraag welke gerechtskosten bij de bepaling van de aanleg in aanmerking kunnen komen⁽¹⁴⁾, alsook met het tot vele betwistingen aanleiding gevende vereiste dat de verschillende punten van een eis slechts mogen samen-gevoegd worden zo zij eenzelfde oorzaak hebben⁽¹⁵⁾.

26. De ontwerpers hebben terecht gemeend een uitvoerig onderzoek te moeten doen van alle wetten die bepalingen bevatten betreffende de gerechtelijke bevoegdheid.

Bij het vastleggen van de *bevoegdheidsregelen* werden volgende beginselen in acht genomen.

1. De vrede rechter heeft een algemene bevoegdheid voor alle eisen waarvan het bedrag niet hoger is dan vijftigduizend frank. Hij heeft daarenboven een uitgebreide bevoegdheid voor alle eisen waarvan het bedrag niet bepaald is; in dit laatste geval heeft de eiser immers de keuze tussen de arrondissementsrechtbank en de vrede rechter, onder voorbehoud van de bijzondere bevoegdheden die bij uitsluiting aan andere gerechten zijn toegekend (o.m. echtscheiding, sociale geschillen, enz.) en van het recht van de verweerder om naar gelang van het geval, de verzending te vragen voor de vrede rechter of voor de arrondissementsrechtbank, wanneer het belang van de vordering kennelijk kan gehouden worden voor gelijkwaardig met een bedrag dat in de bevoegdheid ligt van het ene of het andere van die gerechten (art. 592).

De bijzondere bevoegdheid van de vrede rechter wordt omschreven in artikel 591, dat grotendeels een overname is van artikel 3 van de wet op de bevoegdheid.

Men kan wel enig bezwaar opperen tegen het feit dat het ontwerp toch nog een onzekerheid inzake bevoegdheid laat bestaan, vermits de verweerder op

een onbepaalde eis de verzending kan vragen. Nochtans zullen deze gevallen niet veelvuldig voorkomen, daar de meeste onbepaalde eisen tot de uitsluitende bevoegdheid van een of ander rechtscollege behoren.

27. Aan de rechtsmacht van de *voorzitter van de arrondissementsrechtbank* wordt te recht veel aandacht besteed.

De reorganisatie van de rechtbanken heeft reeds tot gevolg dat voortaan de machten van de rechter in kort geding alleen en in alle aangelegenheden (burgerlijke zaken, handelszaken, sociale zaken) aan de voorzitter van de arrondissementsrechtbank worden toegekend (art. 586).

In aansluiting met de thans heersende principes en bestaande teksten wordt aan deze voorzitter bevoegdheid verleend om in gevallen die hij spoedeisend acht bij voorraad uitspraak te doen in alle zaken, behalve die welke de wet aan de rechterlijke macht onttrekt. Hierbij wordt een niet-beperkende opsomming gegeven: aanwijzing van een sekwester, vaststellingen en deskundigenonderzoek, maatregelen die nodig zijn tot vrijwaring van rechten van wie er niet kan in voorzien, horen van getuigen.

Belangrijker is de bepaling dat de zaak in geval van volstrekte noodzakelijkheid voor de voorzitter aanhangig kan gemaakt worden bij verzoekschrift. Hiermede worden de talloze betwistingen in verband met de toepasselijkheid van artikel 54 van het decreet van 30 maart 1808 goeddeels uit de weg geruimd.

Ten slotte worden de over tal van wetten verspreide bepalingen in verband met de bevoegdheid van de voorzitter om op verzoekschrift uitspraak te doen, geëördineerd en vereenvoudigd.

28. De bevoegdheidsregelen van de hoven van beroep en van het hof van cassatie werden gegroepeerd en gecoördineerd, doch ondergingen voor het overige praktisch geen andere wijzigingen dan die welke voortvloeien uit de nieuwe inrichting van de hoven en rechtbanken.

29. Betreffende de *territoriale bevoegdheid* wordt het systeem van de heersende wetgeving bevestigd: de eiser heeft de keuze tussen de rechter van de woonplaats van de verweerder en die van de plaats waar de verbintenis ontstaan is of waar ze moet uitgevoerd worden of uitgevoerd werd. Deze keuzevrijheid wordt nog uitgebreid door er o.m. de rechter van de plaats waar de beslissing moet uitgevoerd worden aan toe te voegen; deze regel heeft meer bepaald belang inzake kort geding (bevelen van een deskundigenonderzoek of een getuigenverhoor) en werd trouwens reeds door de rechtspraak aanvaard (16).

Verder wordt een aantal gevallen opgesomd waarin de territoriale bevoegdheid van dwingende aard is (art. 627-629 en 631-633).

Ten slotte werd er naar gestreefd sommige betwistingen in verband met bevoegdheidsregelen uit te schakelen (b.v. de eisen tot verdeling of tot opvordering van nalatenschap en betwistingen tussen medeërfgenamen: art. 627-4°) of bestaande regelen te veralgemenen (b.v. de bevoegdheid van de rechter van de plaats van het werk voor alle betwistingen in verband met de beroepsbezigheid van de arbeiders: art. 627-9°).

30. Het is duidelijk dat en zelfs volmaakte bevoegdheidsregeling niet alle mogelijke geschillen kan uitschakelen. Deze nuchtere vaststelling heeft de ontwerpers aangezet een specifieke rechtspleging voor het beslechten van *bevoegdheidsgeschillen* in te richten (art. 639-

644). Zonder in de details te treden, mag aangenomen worden dat, met behoud van de principes terzake, een vlugge en goedkope oplossing van deze geschillen aldus kan worden bereikt.

D. De rechtspleging.

31. Bij het uitwerken van de regelen die voortaan de rechtspleging zouden bepalen, waren de ontwerpers vanzelfsprekend verplicht zich te bezinnen over de taak van de partijen en van de rechter in het geding. Hieruit bleek eens te meer dat, sommige gemengde formules niet te na gesproken, alles voornamelijk kan teruggebracht worden tot het fundamenteel onderscheid tussen twee systemen: het accusatoir stelsel (*Verhandlungsmaxime*) waarin de partijen de leiding van het geding in handen houden, en het inquisitoir stelsel (*Untersuchungsmaxime*), waarin de rechter het initiatief neemt.

Dit betekent natuurlijk niet dat geen tussenformules mogelijk zouden zijn; men denke slechts aan de burgerlijke onderzoeksrechter in Frankrijk (*juge chargé* burgerlijke, commerciële en sociale geschillen voor de totaal uiteenlopende systemen verplicht nochtans wel tot het doen van een fundamentele optie, die trouwens de weerspiegeling is van de thans bestaande maatschappelijke socio-culturele stromingen. Typisch in dit verband is de uitlating van Gustav Böhm die bij het onderzoek van hetgene door de rechter in een geding moet achterhaald worden, een onderscheid maakt tussen hetgeen hij noemt de liberale opvatting van de formele waarheid en de socialistische opvatting van de materiële waarheid (18).

32. Zonder daarom het *inquisitoir systeem* als een ideaal te beschouwen en het in al zijn consequenties te aanvaarden, lag nochtans m.i. een voorkeur in die richting voor de hand, voor zover natuurlijk het tegensprekelijk karakter van het debat volledig zou vrijwaard blijven. Men zou wellicht kunnen opmerken, zoals de Koninklijke Commissaris het trouwens ook doet, dat de leiding van het geding door de partijen een postulaat is van de rechtspleging in dit land (19). Hierbij wordt ten dele uit het oog verloren dat de laatste jaren meer en meer stemmen opgegaan zijn om de partijen in het burgerlijk geding te verplichten niet alleen *fair* op te treden, doch ook met elkaar mede te werken om de waarheid te ontdekken (20); daarenboven worden de bevoegdheden van de rechter steeds ruimer geïnterpreteerd. Rosenberg heeft het zeer treffend als volgt uitgedrukt: «So liegt das Wesen des modernen Zivilprozesses in einer *Arbeitsgemeinschaft* von Richtern und Parteien, die zusammen dafür zu sorgen haben dass dem Richter die sichere Findung der Wahrheit ermöglicht und in einem lebendigen Verfahren der Rechtsfriede unter den streitenden Parteien wiederhergestellt und damit der Friede der Allgemeinheit gesichert werde» (21).

De ervaring sinds 1919 opgedaan met de alleenzettelende rechter kan tot staving van de hier verdedigde opvatting aangehaald worden (22). Weliswaar mag niet verheeld worden dat in een dergelijk systeem aan het rechtersambt hoge eisen moeten gesteld worden: de overheid moet ervoor zorgen dat tot dit ambt slechts personen geroepen worden die van voldoende bekwaamheid, inzicht, mensenkennis, onafhankelijkheid blijken hebben gegeven (23).

33. Het ontwerp heeft uitdrukkelijk voor het *accusatoir stelsel* geopteerd. Hoewel deze keuze ongetwijfeld bepaald werd door de realia van de procesrechtelijke tradities in dit land, mag toch de vraag gesteld worden

of te dien aanzien niet bewaarheid wordt wat Georges Renard destijds schreef: « Les réformes de la procédure civile sont toujours d'une ou de plusieurs révolutions en retard, et constituent comme les musées des témoins vivants des âges disparus » (24).

Dit betekent nochtans niet dat het ontwerp geen vernieuwing op dit stuk zou meebrengen, wel integendeel. Inderdaad, ter bevestiging van de door de rechtsleer en rechtspraak reeds aanvaarde stelling (25) wordt de vordering tot overlegging van stukken (*actio ad exhibendum*) uitdrukkelijk gereguleerd (zie verder, nr. 41). Daarenboven wordt de bewijsprocedure, waarin de rechter toch actief kan tussenkomen, sterk gemoderniseerd en aangepast aan de vereisten van de praktijk (zie verder, nr. 39 en volg.). In zaken van adoptie, ouderlijke macht, bewaking van kinderen, onderhoudsgeld mag de rechter het openbaar ministerie vragen de inlichtingen, die door een partij niet kunnen verstrekt worden, in te winnen (art. 872). Deze inlichtingen zullen vanzelfsprekend ook ter kennis van de partijen gebracht worden.

34. Bij de modernisering en vereenvoudiging van de rechtspleging werd in de eerste plaats gedacht aan de afschaffing van het ambt van *pleitbezorger*. Met erkenning van de waardevolle medewerking die door de pleitbezorgers bij de rechtsbedeling werd verleend, aanvaardt men nochtans vrij algemeen dat deze afschaffing zich opdringt. Dit was reeds het besluit van de commissie die in 1948 werd opgericht en hare conclusies in 1951 neerlegde; deze conclusies worden grotendeels in het ontwerp overgenomen.

35. Het is onbegonnen werk het vierde en vijfde deel van het ontwerp (art. 664-1675), die de regelen bevatten betreffende de rechtsbijstand, het geding (inleiding, behandeling, incidenten, bewijsvoering,...), de rechtsmiddelen, de bijzondere procedures, het bewarend beslag en de middelen tot tenuitvoerlegging, tot in de details samen te vatten, laat staan kritisch te bespreken.

Veeleer lijkt het aangewezen enkele van de in dit deel voorgestelde hervormingen op te sommen om later in afzonderlijke bijdragen meer stuksgewijze — zoals Prof. Mr. Victor dit reeds voor een onderdeel gedaan heeft (26) — de belangrijkste nieuwigheden nauwkeuriger te ontleden.

36. De wijze waarop het geding gevoerd wordt, ondergaat niet alleen een belangrijke vereenvoudiging, die o.m. tot uiting komt in de verschijning en de vertegenwoordiging der partijen, de rolstelling, de inrichting van een gerechtelijk dossier, het voorzien van summier rechtsplegingen, het uniformiseren van de rechtsmiddelen,...

Speciale vermelding verdient de instelling van het dossier van de rechtspleging, dat door de griffier aangelegd wordt en waarin de stukken van de rechtspleging, doch ook alle andere bescheiden en documenten zullen opgenomen worden (art. 720-725). Dit brengt mede dat de mededeling van stukken en betekening van besluiten voortaan niet meer nodig zijn vermits zij in het dossier zullen berusten; daarenboven zal dit dossier in geval van verzending naar een ander rechtscollege of aanwending van een rechtsmiddel in zijn geheel door de griffier worden doorgestuurd. Dit betekent vanzelfsprekend een besparing van tijd en kosten.

Met het oog op een rationele inrichting van de dagstelling, wordt speciaal een griffier aangeduid die verantwoordelijk zal zijn voor de rollen (art. 749). Het

is duidelijk dat deze griffier geroepen is een belangrijke rol te spelen, die de werking van de gerechtelijke administratie ten goede moet komen. Het is inderdaad treurig te moeten vaststellen dat vele gerechtelijke diensten nog dikwijls functioneren zoals bij het begin van de vorige eeuw: de fotocopie, de telefoon, de stenografie,... mochten dan al in beperkte mate aangewend worden, een totale modernisering dringt zich toch op.

Vanzelfsprekend zal het welslagen van deze hervorming, zoals van vele andere, grotendeels afhangen van de medewerking van de leden van de magistratuur en van de balie.

37. Ingevolge de afschaffing van de pleitbezorgers zullen de partijen in persoon of bij advocaat voor alle rechtscollege kunnen verschijnen. Voor de sociale rechtbank mag men zich laten vertegenwoordigen door de afgevaardigde van een beroepsorganisatie. Het valt te betreuren dat het monopolie van de advocaat niet in ere werd hersteld.

38. Aan belangrijke vraagpunten, o.m. die welke betrekking hebben op de nieuwe eisen (art. 807-809) en op het stelsel van de nietigheden (art. 860-867), wordt een grondig en rechtsvergelijkend onderzoek besteed, dat tot een klaardere formulering in de wetteksten heeft aanleiding gegeven.

39. In het proces neemt het *bewijsrecht* een centrale plaats in. Dat de thans bestaande teksten die deze materie regelen en trouwens over verschillende wetboeken (B.W., H.W., Rv.) verspreid liggen, geen bevrediging schenken, werd reeds herhaaldelijk betreurd. Van de bepalingen van het burgerlijk wetboek inzake bewijs werd gezegd dat zij « son plus mauvais chapitre » uitmaken (27); de artikelen van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering liggen over het hele wetboek verspreid en voorzien trouwens sommige procedures, die totaal verouderd zijn en dringend moeten vervangen of aangepast worden.

Deze sinds jaren geuite kritieken hebben de ontwerpers van het gerechtelijk wetboek niet onberoerd gelaten, vermits zij, zoals verder zal blijken, op dit domein werkelijk zeer goede innovaties voorstellen.

40. Artikel 870 bepaalt: « Iedere partij moet het bewijs leveren van de feiten die zij aanvoert », terwijl artikel 871 eraan toevoegt: « De rechter kan niettemin aan iedere gedingvoerende partij bevelen het bewijsmateriaal dat zij bezit, over te leggen. »

Artikel 870 is een zeer welgekomen omschrijving van het principe van de *bewijslast*. De bepaling van artikel 1315 van het burgerlijk wetboek beperkte zich immers tot het domein van de verbintenissen; men nam weliswaar aan dat dit artikel als algemeen geldend voor het privaatrecht moest beschouwd worden (28), doch dit was een interpretatie die ongetwijfeld geen algehele bevrediging kon schenken. Daarom is artikel 870 een gelukkige innovatie.

Ten grondslag aan artikel 871 ligt het zeer belangrijke onderscheid tussen de bewijslast (*charge de la preuve*, *Beweislast*: art. 870) en de bewijsoverlevering of bewijsvoering (*administration de la preuve*, *Beweisführung*: art. 871), onderscheid waaraan totnogtoe in België weinig aandacht werd besteed.

Het is immers duidelijk dat het principe van de bewijslast niet kan betekenen dat de tegenpartij van diegene die de bewijslast draagt, een afwachende hou-

ding zou mogen aannemen. Zelfs zo men de bewijslast niet draagt, kan men toch gehouden zijn mede te werken aan de bewijlevering. Het is goed dat dit belangrijk beginsel ook in de wet zou opgenomen worden.

41. Ter bevestiging van het voorgaande wordt trouwens uitdrukkelijk de *vordering tot overlegging van stukken (actio ad exhibendum)* zelfs tegenover derden in het wetboek opgenomen (art. 877-882): «Wanneer er gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestaan dat een partij of een derde een stuk onder zich heeft dat het bewijs inhoudt van een ter zake dienend feit, kan de rechter bevelen dat het stuk of een eensluidend verklaard afschrift ervan bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd» (art. 877).

42. Het schriftonderzoek, de valsheidsprocedure, het getuigenverhoor worden aanzienlijk vereenvoudigd en van tal van formalistische elementen ontdaan, zodat deze rechtsplegingen praktischer en doeltreffender zullen ingericht zijn. Vermeldenswaard is het feit dat de verklaringen van partijen (art. 1004) of van getuigen (art. 952) stenografisch of op geluidsband mogen opgenomen worden.

De kritiek die herhaaldelijk op het deskundigenonderzoek werd uitgeoefend, heeft tot interessante hervormingen geleid, zoals o.m. de mogelijkheid van een deskundigenonderzoek *ad futurum* (art. 962), het verhoor van de technische raadgevers van de partijen (art. 987), het toezicht van de rechter op de wijze waarop de deskundige zijn opdracht uitvoert (art. 973), de bevoegdheid die aan de Koning wordt gegeven om het opmaken van lijsten van deskundigen te organiseren (art. 991),...

De persoonlijke verschijning van de partijen wordt beter georganiseerd (art. 992-1004) dan dit thans het geval is. De verouderde procedure van het verhoor op feiten en vraagpunten wordt afgeschaft.

43. Nieuw is ook de uitvoerige regeling van de eis op *niet tegensprekelijk verzoekschrift* (art. 1025-1034) met nauwkeurige opgave van de rechtsmiddelen en van de middelen tot intrekking die in dit verband kunnen aangewend worden.

44. Betreffende de *rechtsmiddelen* wordt in de eerste plaats de procedure van het verzet, ondanks de mogelijke bezwaren, behouden. De verzetstermijn wordt eenvormig vastgesteld op een maand; het onderscheid tussen het verstek bij gebrek aan verschijning en dat bij gebrek aan besluiten en tussen het verstek van de eiser en dat van de verweerder wordt opgeheven. (29).

Voor het hoger beroep wordt de termijn ook eenvormig op een maand gebracht, te rekenen vanaf de betekening van het vonnis (art. 1051). Het recht op beroep wordt als principe vooropgesteld, hetgeen meteen het einde betekent van het nutteloos en onduidelijk onderscheid tussen de voorbereidende en de interlocutoire vonnissen (art. 1050). Voor het overige worden, zoals voor de lagere rechtscolleges, de procedureregelen aanzienlijk vereenvoudigd.

De buitengewone rechtsmiddelen en nl. het rekest civiel (30) worden eveneens aangepast en in overeenstemming gebracht met de vereisten van de praktijk.

45. In verband met de *bijzondere rechtsplegingen* werd eens te meer gestreefd naar vereenvoudiging en besparing van tijd en kosten, zonder dat nochtans de

waarborgen ter bescherming van de betrokken personen in het gedrang werden gebracht.

Sommige rechtsplegingen, die totnogtoe over verschillende delen van het wetboek van burgerlijke rechtspleging of over verschillende wetboeken of wetten verspreid lagen worden in het Gerechtelijk Wetboek gegroepeerd. Dit is o.m. het geval met de echtscheiding, de scheiding van tafel en bed, de onbekwaamverklaring, de verdeling en veiling van onverdeelde goederen, het uitstel van betaling. Voor andere procedures werd een eenmaking van de regelen voorgesteld (bijv. voor bepaalde verkopen van roerende goederen) of werd het toepassingsgebied in aansluiting met de thans reeds bestaande interpretatie door rechtsleer en rechtspraak verruimd (bijv. de verzegeling, de boedelbeschrijving, de verdeling en veiling).

Verder werden zekere procedures uit het wetboek geschrapt (het voorrecht van boedelafstand en de machtiging van de gehuwde vrouw); daarentegen werden nieuwe regelen opgesteld o.m. in verband met de minnelijke verdeling en met de summiere rechtspleging om betaling te bevelen van bedragen die de 25.000 F niet overtreffen.

Tenslotte hebben de auteurs erover gewaakt tal van bestaande betwistingen door positieve wetteksten uit het procesrecht te weren.

46. Het belang van het vijfde deel, dat betrekking heeft op het bewarend beslag en op de middelen tot tenuitvoerlegging, hoeft zeker niet meer te worden onderstreept: «Vainement eût-on établi des lois qui fixent les droits et les devoirs du citoyen, institué l'autorité chargée d'en faire l'application, et prescrit la procédure pour obtenir celle-ci, si le législateur n'avait réglé la manière d'exécuter les jugements et les actes authentiques». (31).

De hele materie werd logisch gegroepeerd, tal van regelen werden eenvormig gemaakt (bijv. inzake voorlopige tenuitvoerlegging en inzake bewarend beslag), het toepassingsgebied werd uitgebreid tot alle uitvoerbare titels, bepaalde procedures werden nauwkeuriger gereguleerd (bijv. kantonement), verouderde bepalingen werden aan de gewijzigde maatschappelijke behoeften aangepast (bijv. de goederen die niet in beslag kunnen genomen worden)...

De bekommernis van modernisatie blijkt van bij de aanvang van dit vijfde deel, vermits de instelling van de beslagrechter (zie boven, nr 22) nader omschreven wordt (art. 1395-1396), terwijl voor de bewarende beslagen en de tenuitvoerlegging inzake roerende goederen een betere publiciteit wordt gewaarborgd. Voortaan zou in elke arrondissementsrechtbank een documentatiedienst ingericht worden: ieder deurwaarder is ertoe gehouden binnen de vierentwintig uur een bericht van beslag aan de griffier over te maken.

47. De rechtsplegingen van het *bewarend beslag* worden, wat de algemene regelen betreft, eenvormig gemaakt en in hun toepassingsgebied verruimd.

Het ontwerp voert het bewarend beslag op roerende goederen in, zoals het reeds in handelszaken bestond (art. 417 Rv.); dit laat meteen toe het beslag tegen buitengezetenen (*saisie foraine*) uit het wetboek te schrappen. Ook wordt een bewarend beslag op onroerende goederen ingericht.

Het beslag onder derden wordt duidelijk gesplitst in een bewarend beslag onder derden (art. 1445-1460) en een uitvoerend beslag onder derden (art. 1539-1544), terwijl deze omslachtige procedures in zeer aanzienlijke mate verlicht worden.

Tenslotte worden de rechtsplegingen van bewarend beslag op zee- en binnenschepen (auteursrecht en uitvindingsoctrooi) in het gerechtelijk wetboek ingeschaald.

48. De *gedwongen tenuitvoerlegging* van de verkregen uitspraak komt normaal neer op de uitvoering op de roerende en onroerende goederen van de schuldenaar.

Hierbij mocht men evenwel niet uit het oog verliezen dat de schuldeiser er dikwijls belang bij heeft tot het werkelijk nakomen van de verbintenis te dwingen. Met het oog hierop beschikt de schuldeiser over tal van mogelijkheden, die hier niet meer in herinnering moeten gebracht worden. ⁽³²⁾.

Herhaaldelijk werd de vraag gesteld of de reeks dwangmiddelen om het vonnis kracht bij te zetten niet moest aangevuld worden met de dwangsom ⁽³³⁾. Ten onrechte wordt m.i. dit dwangmiddel door de ontwerpers verworpen. Daarentegen wordt voorgesteld de lijfswang af te schaffen en te vervangen door de bestraffing van het bedrieglijk onvermogen. In het Strafwetboek zou een nieuw artikel 490 *bis* ingelast worden, dat diegene straft die zijn onvermogen bewerkt en zijn verplichtingen niet is nagekomen, doordat dit in gebreke blijven voortvloeit uit de wil zich insolvent te maken; de tekst bepaalt de omstandigheden waaruit die wil kan afgeleid worden.

49. In de terminologie van de verschillende middelen van tenuitvoerlegging wordt eenheid gebracht; het ontwerp regelt het uitvoerend beslag op roerend goed, het uitvoerend beslag op onroerend goed, het uitvoerend beslag op tak- en wortelvaste vruchten, het uitvoerend beslag op zee- en binnenschepen, het uitvoerend beslag onder derden.

Het uitvoerend beslag op roerend goed ondergaat geen grondige wijzigingen, doch de procedure wordt wel versoepeld. Het uitvoerend beslag op tak- en wortelvaste vruchten blijft praktisch onveranderd, terwijl het uitvoerend beslag op zee- en binnenschepen grotendeels wordt overgenomen van de wet van 4 september 1908.

Zoals reeds werd gezegd, wordt de procedure van het uitvoerend beslag onder derden aanzienlijk verlicht. Hetzelfde geldt voor het uitvoerend beslag op onroerend goed.

Wat dit laatste betreft wordt o.m. de rechtspleging van geldigverklaring vervangen door het optreden van de beslagrechter; de vormen van dit toezicht worden nochtans vereenvoudigd, zodat het met behoud van dezelfde waarborgen mogelijk is sneller en met minder kosten hetzelfde resultaat te bekomen. De vereenvoudiging van de rechtspleging terzake maakt het overigens mogelijk de procedure van dadelijke uitwinning af te schaffen.

In plaats van de beslagene te moeten dagvaarden voor de rechtbank met de daaraan verbonden kosten en vertraging, moet de schuldeiser nu slechts een verzoekschrift indienen bij de beslagrechter, die na onderzoek van de voorwaarden voor onteigening overgaat tot de aanwijzing van een notaris, belast met de verkoop en de verdeling van de prijs. De tussenkomst van de beslagrechter en de uitbreiding van de persoonlijke verantwoordelijkheid van de notaris zijn gelukkige verbeteringen, die het geheel van deze procedure ten goede moeten komen.

Tenslotte worden ook de rechtsplegingen van evenredige verdeling en rangregeling grondig herwerkt.

III. Besluit

50. Een eerste oppervlakkige lectuur laat niet toe het gehele ontwerp kritisch te ontleden en te bespreken. Onder dit ene voorbehoud mag nochtans verklaard worden dat het geheel niet alleen een indruk van gedegenheid nalaat, doch tevens grote eerbied afdwingt voor het monumentale werk, dat zowel doctrinaal als praktisch door de Koninklijke Commissaris samen met zijn adjunct en de talrijke medewerkers werd gepresteerd.

Dat er in dit ontwerp voorstellen gedaan worden, die niet de algehele goedkeuring kunnen wegdragen en soms zelfs totaal onaantvaardbaar zijn, en dat anderzijds de vraag kan gesteld worden waarom sommige hervormingen niet radicaler werden doorgevoerd, hoeft niemand te verwonderen. Toch mag verklaard worden dat het ontwerp in zijn grote trekken als dusdanig zou moeten goedgekeurd worden en dat het Parlement een daad van wijs staatsbeleid zou stellen, moest het, eventueel mits enkele detailwijzigingen of tekstverbeteringen ⁽³⁴⁾, dit ontwerp spoedig goedkeuren.

Men zou alleszins moeten vermijden dat de eenheid van conceptie, die vooral tot uitdrukking komt in de reorganisatie van onze rechtscolleges ⁽³⁵⁾, de vereenvoudiging van de bevoegdheidsregeling en de versoepeling van tal van rechtsplegingen, in het gedrang zouden worden gebracht. Het ware betreutswaardig dat de geleverde inspanning zonder resultaat zou blijven, zoals dat helaas reeds een eerste maal gebeurd is met het ontwerp van de commissie de Longé.

51. Tenslotte moet gewaarschuwd worden voor al te grote illusies. Het is zeker dat het nieuw gerechtelijk wetboek ons procesrecht een grondige gedaanteverandering zal doen ondergaan en een betere rechtsbedeling zal mogelijk maken.

Of deze betere rechtsbedeling ook werkelijkheid zal worden, hangt in de eerste plaats af van diegenen die geroepen zijn het nieuwe recht toe te passen: de magistraten en de advocaten. Deze vaststelling is niet nieuw; zij werd reeds gedaan door Treilhard, een van de leden van de commissie belast met het opstellen van de *Code de procédure civile*: «Ne nous dissimulons pas que le succès du Code dépendra beaucoup et de l'autorité à qui son exécution sera confiée, et de la conduite des officiers ministériels qui le pratiqueront chaque jour».

Men kan alleen wensen dat een vernieuwd procesrecht buiten de theoretische hervormingen ook een nieuwe geest in het gerechtsgebouw zal doen heersen.

Marcel STORME.

(1) Lavissee et Rambaud, *Histoire générale*, dl IX, blz. 237.
(2) De Nederlandse tekst van de toelichting is niet altijd feilloos, soms zelfs is hij totaal onbegrijpelijk.

(3) Waaronder vermeldt men hierin Fouron-le-Comte, Moulard en Fouron-St. Pierre i.p.v. 's Graven - voeren, Moelingen en St. Pieters-voeren?

(4) Dit werd reeds scherp onderstreept door H. Vizios in een in 1927 verschenen artikel, dat in het postuum verzamelwerk werd opgenomen: *Etudes de procédure*, Bordeaux, 1956, blz. 48 en volg.

(5) Zie toelichting op blz. 22 en 27 ontwerp.

(6) *Ontwerp*, blz. 21.

(7) Zie Storme, M. *Het bewijs ad futurum*, T.P.R., 1964, 43 en volg.

(8) In grote trekken stemt deze herinrichting overeen met de in 1877 in Duitsland doorgevoerde hervorming van de rechtbanken van koophandel.

(9) Het is nodig op dit stuk overgangsbepalingen te voorzien, mede om een ruime keuzevrijheid bij de eerste benoemingen te verzekeren.

(10) Na dit alles begrijpt men moeilijk waarom vanwege de werknemersorganisaties ernstig verzet blijkt te rijzen tegen de omvorming van de werkrechtscraad. Dit verzet kan welis-

waar psychologisch verklaard worden, doch is bij nader onderzoek onvoldoende gefundeerd, afgezien van het feit dat het de belangrijkste hervorming van het nieuwe wetboek groten-deels in gevaar brengt. De betere rechtsbedeling, het vermijden van bevoegdheidsconflicten, de grotere bevoegdheid en specialisatie, het behoud van de paritaire samenstelling, de inrichting van een arbeidsauditoriaat, ... zijn stuk voor stuk hervormingen die zeker opwegen tegen de nadelen van een integratie in de arrondissementsrechtbank, waarbij trouwens de autonomie van de sociale rechtbank niet in het gedrang wordt gebracht.

(11) Het is te betreuren dat de ontwerpers van de gelegenheid geen gebruik hebben gemaakt om de recrutering van de magistratuur in een zekere mate te reglementeren.

(12) Voor de kritiek, zie Victor, R., *De gerechtelijke hervorming en de balie*, R.W., 1963-64, 1633 en volg.

(13) *Etudes sur la compétence civile*, I, Brussel, 1889, Préface, blz. I.

(15) Dit is totnogtoe aan de beoordeling door de feitenrechter onderworpen: Cass., 13 november 1947, *Pas.*, 1947, I, 474.

(16) Zie o.m. Gent, 6 juli 1929, *Jur. Comm. Fl.*, 1929, 198; - Rb. Bergen (kort ged.), 6 juni 1952, *Pas.*, 1953, III, 23; - zie ook: Cass. fr., 21 februari 1906, S., 1906, I, 30, met noot A. Tissier.

(17) Franse decreet-wet van 30 oktober 1935 en decreet van 22 december 1958. Zie desbetreffend: Michel, R., *Le juge chargé de suivre la procédure*, J.C.P., 1956, 1304.

(18) *Einführung in das bürgerliche Recht*, nieuwe uitg., Tübingen, 1954, dl. I, blz. 109 en volg.

(19) *Ontwerp*, blz. 157.

(20) Dekkers, R., *De la collaboration des plaignants dans l'administration de la preuve*, R.C.J.B., 1959 en volg.; - Storme, M., *De bewijstlast in het Belgisch privaatrecht*, Gent, 1962, nr 192 en volg., blz. 186 en volg. met de stand van de jongste rechtsleer en rechtspraak terzake.

(21) *Lehrbuch des deutschen Zivilprozessrechts*, 7e uitg., München - Berlin, 1956, § 1, blz. 6.

(22) Voor de voordelen van de enige rechter, zie Solus H., et Perrot, R., *Droit judiciaire privé*, dl. I, Paris, 1961, nr. 543 en volg., blz. 506 en volg.

(23) Zie Fettweis, A., *Le recrutement et la formation des magistrats*, J.T., 1960, 221 en volg. Men vergelijke met de Engelse magistratuur, waarvan de recruiteringswijze door deze vereisten wordt bepaald.

(24) *Le Droit, la Justice et la Volonté*, Paris, 1924, blz. 32.

(25) Storme, M. o.c., nr. 229 en volg., blz. 214 en volg.

(26) o.c., R.W., 1963-64, 1633 en volg.

(27) Mimin, P., *Les présomptions quasi-légales*, J.C.P., 1946, I, 578.

(28) Storme, M., o.c., nr. 81, blz. 90.

(29) Dat bepaalde detailregelen niet altijd bevredigend zijn voor de rechtspraktijk kan geïllustreerd worden door volgende voorbeelden. Het verstekvonnis mag niet worden uitgesproken voor het einde van de zitting (art. 805): betekent dit dat de partij of haar raadsman tijdens de hele zitting moet blijven wachten? Wat betekent de bepaling dat de regels betreffende het verstekvonnis ook in hoger beroep van kracht zijn (art. 1067)?

(30) Het is ons niet duidelijk waarom het ontwerp hier de term *herroeping van het gewijsde bezigt*, dan wanneer deze term niet overeenstemt met de Franse term (*requête civile*) en overigens inhoudelijk zeer eigenaardig aandoet.

(31) Carré et Chauveau, Belg. uitg., dl. IV, blz. 325.

(32) Zie Ronse, J., *De dwangsom in het Belgisch recht*, Pre-advies voor de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht in België en Nederland, Zwolle, 1961.

(33) Storme, M., *De dwangsom*, R.W., 1962-63, 1321 en volg.

(34) Werd de commissie belast met de voorbereiding van de Nederlandse tekst van de voornaamste wetboeken terzake geraadpleegd?

(35) Deze reorganisatie lijkt ons een van de essentiële onderdelen van het ontwerp; een verminking van dit stuk zou het geheel zeer sterk in waarde doen verminderen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 14 oktober 1963.

Voorzitter: M. Belpaire.
Raadsheer-verslaggever: M. Naulaerts.
Advokaat-generaal: M. Depelchin.

Faillissement. — Bevoegdheid van de curator om alle rechtsvorderingen in te stellen, waaronder de burgerlijke partijstelling, zonder machtiging van de schuldeisers. — Strekking van art. 581 Wetboek van Koophandel.

Als wettelijke vertegenwoordiger van de massa van de schuldeisers is de curator bevoegd om alle rechtsvorderingen in te stellen, die tot doel hebben het bezit van de gefailleerde te gelde te maken, dus ook om zich namens de massa burgerlijke partij te stellen in geval van strafrechtelijke vervolgingen op grond van de artt. 575, 577 en 578 Wetboek van Koophandel en om de bij art. 579 van dit wetboek voorziene schadevergoeding te vorderen. Geen enkele wetsbepaling onderwerpt dit recht aan een machtiging van de schuldeisers; noch uit de tekst van art. 581 noch uit de geschiedenis zijner wording kan afgeleid worden dat de wetgever de bevoegdheid van de curator om zich burgerlijke partij te stellen afhankelijk heeft willen maken van een machtiging van de schuldeisers.

Dit art. 581 Wetboek van Koophandel heeft slechts betrekking op de invordering van de kosten van de vervolging; het legt die kosten enkel ten laste van de massa in geval van vrijspraak wanneer de curator, daartoe gemachtigd door een beslissing genomen bij individuele meerderheid van de aanwezige schuldeisers, zich burgerlijke partij heeft gesteld. Het enige gevolg van voormeld art. 581 is dat, wanneer de curator zich burgerlijke partij stelt zonder daartoe door de schuldeisers gemachtigd te zijn, hij op eigen

risico handelt en, in geval van vrijspraak, gebeurlijk persoonlijk tot de kosten van de vervolging zal kunnen worden veroordeeld.

De Kinder t./ Mr. de Schrijver q.q. (faillissement P.V.B.A. Solidor).

Gelet op het bestreden arrest, op 17 oktober 1962 dor het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

Overwegende dat het arrest enkel uitspraak doet over de door verweerder ingestelde burgerlijke vordering;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van artikel 581 van het Wetboek van Koophandel,

doordat het bestreden arrest de door de curator van het faillissement van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid « Solidor », waarvan aanlegger zaakvoerder was, ingestelde burgerlijke eis ontvankelijk verklaart, hoewel de curator daartoe niet gemachtigd was door een beslissing van de schuldeisers overeenkomstig artikel 581 van het Wetboek van Koophandel,

dan wanneer zo uit de tekst als uit de wordingsgeschiedenis van dit artikel blijkt dat, bij gebreke van zodanige machtiging, de curator niet ontvankelijk is om zich, namens de massa van de schuldeisers, burgerlijke partij te stellen, vermits ingevolge de artikelen 589 en 598 van het Wetboek van 1808 de gerechtskosten, behoudens in geval van vrijspraak van de betichte, bij voorrecht dienden betaald te worden door de massa, zodat de schuldeisers er persoonlijk belang bij hadden dat de betichte zou vrijgesproken worden, en de wet van 18 april 1851, welke bedoelde artikelen heeft vervangen, artikel 581 juist heeft ingevoerd om die onlogische toestand te verhelpen, in die zin dat de massa slechts tot betaling van de kosten kan veroordeeld worden, wanneer zij als het ware het initiatief tot de vervolging heeft genomen door zich burgerlijke partij te stellen, initiatief hetwelk alleen door de massa kan genomen worden, niet door de curator, die geen bevoegdheid heeft om de massa aan de betaling van de kosten bloot te stellen,

en dan wanneer geen enkele wetsbepaling de curator bevoegdheid verleent om zich, zonder machtiging van de schuldeisers, burgerlijke partij te stellen, noch voorziet dat een aanstelling zonder machtiging enkel ten gevolge heeft dat de curator persoonlijk voor de betaling van de kosten dient in te staan :

Overwegende dat de curator, als wettelijke vertegenwoordiger van de massa van de schuldeisers, bevoegd is om alle rechtsvorderingen in te stellen, die tot doel hebben het bezit van de gefailleerde te gelde te maken, dus ook om zich namens de massa burgerlijke partij te stellen in geval van strafrechtelijke vervolgingen op grond van de artikelen 575, 577 en 578 van het Wetboek van Koophandel, en om de bij artikel 579 van dit wetboek voorziene schadevergoeding te vorderen; dat geen enkele wetsbepaling dit recht aan een machtiging van de schuldeisers onderwerpt;

Overwegende dat artikel 581 van het Wetboek van Koophandel de algemene draagwijdte niet heeft welke het middel eraan toekent wat betreft de machtiging van de curator; dat het slechts betrekking heeft op de invordering van de kosten van de vervolging en die kosten enkel ten laste van de massa legt in geval van vrijspraak, wanneer de curator, daartoe gemachtigd door een beslissing genomen bij individuele meerderheid van de aanwezige schuldeisers, zich burgerlijke partij heeft gesteld; dat het enige gevolg hiervan is dat, wanneer de curator zich burgerlijke partij stelt, zonder daartoe door de schuldeisers gemachtigd te zijn overeenkomstig artikel 581, hij op eigen risico handelt en, in geval van vrijspraak, gebeurlijk persoonlijk tot de kosten van de vervolging zal kunnen veroordeeld worden; doch dat noch uit de tekst van dit artikel noch uit de geschiedenis zijner wording kan afgeleid worden dat de wetgever de bevoegdheid van de curator om zich namens de massa burgerlijke partij te stellen afhankelijk heeft willen stellen van een machtiging van de schuldeisers;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel afgeleid uit de schending van artikel 577 van het Wetboek van Koophandel, doordat het bestreden arrest, uitspraak doende over de eis van de burgerlijke partij, aanlegger, zaakvoerder van de failliet verklaarde personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid «Solidor», schuldig verklaart aan bedrieglijke bankbreuk, omdat hij een gedeelte van het actief van de vennootschap heeft verkocht, zonder vast te stellen dat op het ogenblik van de feiten aanlegger of voormelde vennootschap in staat van faillissement verkeerde, en dan wanneer de verkoop van materiaal geen verduistering of verberging uitmaakt in de zin van de wet, zodat het bestaan van de essentiële elementen van het misdrijf door het arrest niet wordt vastgesteld :

Overwegende dat het arrest vaststelt dat de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid «Solidor» kort na haar stichting in staat van faillissement verkeerde en dat, «terwijl de vennootschap in staat van faillissement verkeerde», aanlegger de goederen en het klein materiaal, die zijn inbreng uitmaakten, «zogezegd» verkocht heeft en de gelden, waarover de vennootschap beschikte, heeft doen verdwijnen;

Overwegende dat het, wat betreft de «zogezegde verkoop en de verdwenen kasgelden, aanmerkt dat aanlegger dienaangaande nooit nadere uitleg heeft willen verstrekken, en uit de feitelijke omstandigheden, welke het opsomt, afleidt dat de «zogezegde» verkoop van goederen en klein materiaal van de vennootschap ten deze geen normale daad van beheer uitmaakt en dat alles er op wijst dat aanlegger die voorwerpen evenals kasgelden, ten belope van minstens 150.000 frank ver-

duisterd of verborgen heeft ten nadele van de massa van de schuldeisers van de gefailleerde vennootschap;

Dat het arrest alzo de elementen van het misdrijf naar eis van recht vaststelt, zodat het middel feitelijke grondslag mist;

Over het derde middel afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet en 1382 van het Burgerlijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest aanlegger veroordeelt om aan verweerder een schadevergoeding van 50.000 F te betalen,

dan wanneer het bestaan en de omvang van de schade niet bewezen is en het arrest de door aanlegger dienaangaande bij conclusies aangevoerde argumenten niet beantwoordt :

Overwegende eensdeels, dat de rechter, die over de grond van de zaak uitspraak doet, soeverein het bestaan en de omvang van de door de burgerlijke partij geleden schade beoordeelt;

Overwegende, anderdeels, dat het arrest het middel door aanlegger afgeleid uit het niet voorhanden zijn van enig bewijs wat betreft de gevorderde schadevergoeding, beantwoordt door vast te stellen dat, wat betreft de oorspronkelijke telastlegging A, de schade in de huidige staat van de zaak ten bedrage van 50.000 F als bewezen voorkomt; dat het niet gehouden was bovendien de argumenten van aanlegger dienaangaande te bespreken;

Dat het middel niet kan aangenomen worden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 18 oktober 1963.

Voorzitter : M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever : M. Wauters.

Prokureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat : Mr. Van Rijn.

Huwelijk. — De verplichting tot hulp en om bij te dragen in de lasten van de huishouding is verschillend van de bij art. 205 B.W. voorziene verplichting tot levensonderhoud. — Gevolgen.

Ingevolge art. 212 B.W. zijn de echtgenoten elkaar hulp verschuldigd; overeenkomstig art. 218, lid 1 B.W. draagt ieder der echtgenoten in de lasten van de huishouding bij naar zijn vermogen en zijn staat.

De verplichting tot hulp tussen de echtgenoten is verschillend van de bij art. 205 B.W. voorziene verplichting tot levensonderhoud. Zij kan onder meer ook bestaan, wanneer de echtgenoot, die de nakoming van die verplichting vordert, niet behoeftig is.

Janssens t./ Philippe.

Gelet op het bestreden vonnis, op 24 januari 1962 in hoger beroep door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen gewezen ;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 212, 218, lid 1, van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet ;

Doordat het bestreden vonnis, de beslissing van de

eerste rechter bevestigend, aanlegger veroordeelt om aan verweerster uitkering tot een onderhoud van 10.000 F per maand te betalen om reden dat «beroepene (hier verweerster) het recht heeft dezelfde levensstandaard te behouden die zij door haar huwelijk had verworven en dat het een grote onrechtvaardigheid zou zijn, moest beroepene, door het wangedrag van beroeper, verplicht worden zelf mede te werken om haar sociale stand te kunnen behouden; dat om deze redenen de vraag van beroeper ongegrond voorkomt»;

dan wanneer, 1) de verplichting tot onderhoud tussen echtgenoten wederzijds is en erin bestaat dat de ene echtgenoot aan de andere echtgenoot bezorgt wat hem nodig is om te leven, naar mate de persoonlijke verdiensten en inkomsten van de andere echtgenoot daartoe niet voldoende zijn (schending van de artikelen 212 en 218 van het Burgerlijk Wetboek); 2) aanlegger in zijn voor de rechter genomen conclusies staande hield dat verweerster «een alleenstaande vrouw is, die kosteloos inwoont bij haar ouders en die in het bezit is van gans het gemeenschappelijk bezit - spaargeld, meubelen en auto) en die, geboren in 1913, een winstgevend beroep uitoefent; dat zij inderdaad naaister is en als dusdanig effectief werkzaam is; dat zij bovendien de zeer winstgevende activiteit hernomen heeft, die zij zelf uitvoerig beschreven heeft in haar in eerste aanleg genomen conclusies en die ontzettend renderend is; dat een alleenstaande vrouw van 48 jaar kan en mag werken; dat zulks haar sociale stand niet vermindert, zoals het vonnis a quo het zegt, doch integendeel in alle opzichten verheft, dat overigens in rechte de beide echtgenoten wederkerig bijstandsplichtig zijn» (schending van alle ingeroepen beschikkingen), zodat het vonnis, door te weigeren rekening te houden met de inkomsten van verweerster en door niet aan te nemen dat verweerster een activiteit had en kon hebben, de in het middel aangehaalde wetsbepalingen geschonden heeft;

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat ingevolge artikel 212 van het Burgerlijk Wetboek de echtgenoten jegenss elkaar hulp verschuldigd zijn; dat artikel 218, lid 1, preciseert dat ieder der echtgenoten in de lasten van de huishouding naar zijn vermogen en zijn staat bijdraagt;

Overwegende dat de verplichting tot hulp tussen echtgenoten verschillend is van de bij artikel 205 voorziene verplichting tot levensonderhoud; dat zij onder meer ook kan bestaan wanneer de echtgenoot, die de nakoming van die verplichting vordert, niet behoeftig is;

Dat dit onderdeel naar recht faalt;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat het bestreden vonnis, na de inkomsten van aanlegger onderzocht en geraamd te hebben, er op wijst «dat beroepenen (hier verweerster) het recht heeft dezelfde levensstandaard te behouden die zij door haar huwelijk had verworven en dat het een grote onrechtvaardigheid zou zijn, moest beroepene, door het wangedrag van beroeper (hier aanlegger), verplicht worden zelf mede te werken, om haar sociale stand te kunnen behouden»;

Dat de rechter also niet weigert met de inkomsten van verweerster rekening te houden; dat hij vaststelt dat, in strijd met de beweringen van aanlegger, verweerster geen winstgevend beroep uitoefent, dat het

met de rechtvaardigheid in strijd zou zijn haar thans tot werken te verplichten, en dat de som van 10.000 F per maand, tot betaling waarvan aanlegger veroordeeld wordt, noodzakelijk is opdat verweerster dezelfde levensstandaard zou kunnen behouden als die waarvan zij genoot vóór aanlegger de echtelijke woning verliet;

Waaruit volgt, eensdeels, dat het onderdeel van het middel op een verkeerde interpretatie van het vonnis rust en, anderdeels, dat de conclusies van aanlegger op passende wijze werden beantwoord;

Dat, derhalve, het onderdeel van het middel feitelijke grondslag mist;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;
Verwijst aanlegger in de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 4 februari 1964.

Voorzitter: M. Mast.

Raadsheren: M.M. Mees en Adriaens.

Auditeur: M. Van Assche.

Advocaten: Mrs. Devèze, Simont en Verougstraete.

Bevoegdheid van de Raad van State. — Administratieve handeling. — Schraping van een deskundige van de lijst der experts aangelegd door de Voorzitter der Rechtbank van Koophandel. — Geen administratieve handeling.

De lijst aangelegd door de voorzitter der rechtbank van koophandel, waarop de namen voorkomen van de deskundigen die door de rechters kunnen aangesteld worden, — al is dit register slechts een officieus document — houdt verband met de werking van het gerecht. Bij het houden van dit register treedt de voorzitter der rechtbank van koophandel niet op als administratieve overheid.

De schraping van een naam op dit register van deskundigen is geen administratieve handeling waarvan de Raad van State kennis mag nemen.

F. t/ Voorzitter der rechtbank van koophandel te Antwerpen en Belgische Staat (Ministerie van Justitie).

Arrest nr. 10.411

Verslag

Bij verzoekschrift gedagtekend 26 februari 1962, verzonden bij ter post aangetekend schrijven van dezelfde datum, vraagt F... de nietigverklaring van «de beslissing van de heer Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Antwerpen door dewelke verzoeker werd geschrapt van het register van experts, waarin hij ingeschreven was onder de rubriek «Dispacheur».

Bij het verzoekschrift is een fotocopie gevoegd van het schrijven van 29 december 1961 waarbij de bestreden beslissing ter kennis van verzoeker werd gebracht.

Het verzoekschrift werd dus binnen de reglementaire termijn van zestig dagen ingediend.

Uiteenzetting der feiten

Verzoeker werd in september 1961 ingeschreven op het officieus register van de deskundigen bij de recht-

bank van koophandel te Antwerpen, onder de rubriek « dispacheur ». (1)

Het schrijven van 18 september 1961 waarbij de voorzitter der rechtbank van koophandel deze inschrijving ter kennis van betrokkene bracht, luidt als volgt :

« Ik heb het genoeg U te laten weten dat de bevoegde commissie dezer rechtbank U ingeschreven heeft op het officieus register van de deskundigen onder de rubriek « dispacheur », met dien verstande dat U enkel wenst in aanmerking te komen voor het opstellen van verslagen in de Engelse en de Franse taal.

Ik meen nochtans dat het nuttig is U te verwittigen, dat deze aanstelling U geen ambtelijke hoedanigheden toekent en U niet toelaat U te betitelen als « deskundige (dispacheur) bij de rechtbank van koophandel te Antwerpen ».

Dit register dient alleen als gids ter raadpleging van de heren rechters die een deskundige dienen aan te stellen » (fotocopie van dit schrijven is gevoegd bij het verzoekschrift).

Een drietal maanden later werd verzoeker van het officieus register der deskundigen dispacheurs geschrapt. Het schrijven van 29 december 1961 waarbij de Voorzitter der rechtbank van koophandel de schrapping ter kennis van verzoeker bracht, is gesteld als volgt :

« Ik ben genoodzaakt weer te komen op mijn schrijven van 18 september 11. waarbij U als deskundige dispacheur werd ingeschreven op het officieus register van de rechtbank.

Ik zie me daartoe verplicht, omdat ik — met ongenoegen — vernomen heb dat U en de firma waarvan U vennoot bent, te Antwerpen en te Londen tegenover de leden van de rechtbank, rechters en referendarissen, en ook ten opzichte van de heersende wetgeving herhaalde malen zich uitgelaten hebben en in steeds toenemende mate een houding aannemen, die niet overeen te brengen is met de meest elementaire principes van hoffelijkheid die — vooral in uw geval — uw gedragingen tegenover onze nationale instellingen zouden moeten inspireren.

Het is om deze reden en tevens gezien de normale verplichting die ik tegenover de rechtbank en haar leden moet nakomen, dat ik me verplicht heb gezien vanaf heden uw naam op het officieus register van de deskundigen dispacheurs te doen doorhalen. »

Bij brief van 29 januari 1962 vraagt Meester H. Simont, advocaat bij het hof van cassatie, aan de Voorzitter der rechtbank van koophandel de feiten die tot het treffen der bestreden beslissing aanleiding gaven, nader te bepalen. « Puis-je vous prier de bien vouloir m'indiquer la source et la nature exacte des informations dont vous avez cru ainsi pouvoir faire état. Mr. F... me paraît avoir le droit de savoir quels sont exactement les faits qui lui sont reprochés, dans quelle mesure ils lui seraient personnellement imputables et comment ils vous ont été rapportés » (fotocopie van dit schrijven is gevoegd bij het verzoekschrift).

Op 3 februari 1962 antwoordt de Voorzitter der rechtbank van koophandel als volgt : « Le registre des experts, quel qu'ils soient, étant officieux, il m'est loisible en tant que président du tribunal et en vertu de mon pouvoir discrétionnaire, de n'y admettre que les personnes que je juge utiles » (fotocopie van dit schrijven is gevoegd bij het verzoekschrift).

(1) Deskundige inzake averij of volgens de Belgische terminologie « dispacheur » (zie A.P.R., Tw. Deskundig onderzoek, nr 1214).

Aanduiding van de Belgische Staat als tegenpartij

Verzoeker duidt uitdrukkelijk als tegenpartij aan : de Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Antwerpen waarvan de zetel gevestigd is te Antwerpen, Gerechtshof, Britselei.

Ondergetekende verslaggever die bij toepassing van artikel 5, tweede lid, van het procedurereglement van 23 augustus 1948 belast werd op de uitvoering van de maatregelen die het onderzoek voorafgaan te waken, heeft geoordeeld dat de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Justitie, ofschoon niet uitdrukkelijk door verzoeker aangeduid, ook als tegenpartij diende te worden beschouwd.

De reden hiertoe was dat volgens verzoeker de Voorzitter der rechtbank van koophandel als administratieve overheid is opgetreden.

Indien de gegrondheid van deze bewering kwam vast te staan, dan zou daaruit volgen dat :

- 1° De Voorzitter als orgaan van de Staat heeft gehandeld (cfr. R.v.S. 13 mei 1953, Vannitsen, nr. 2452);
- 2° bij vernietiging, de kosten van het geding ten laste van de Staat worden gelegd (R.v.S. 29 januari 1960, Sironval, nr. 7578).

Het is met het oog op deze mogelijkheid dat het logisch blijkt ook de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Justitie, als tegenpartij in de zaak te betrekken.

Bevoegdheid van de Raad van State

I. De stellingen door partijen ontwikkeld.

De voorafgaandelijke kwestie die wij moeten aansnijden is die van de bevoegdheid van de Raad van State.

Beide tegenpartijen laten gelden dat de Raad van State onbevoegd is.

De eerste tegenpartij laat opmerken : « Het blijkt voldoende dat de bestreden beslissing getroffen door de heer Voorzitter der rechtbank een gerechtelijke akte is en niet een administratieve akte.

Inderdaad de inschrijving of de schrapping van de lijst van de deskundigen gaat uit van de rechterlijke macht en niet van enige administratieve overheid...

Anderzijds wat de aard van de bestreden beslissing of akte door de heer Voorzitter van de rechtbank van koophandel van Antwerpen zelf betreft, afgezien van de overheid welke de beslissing heeft getroffen, kan men zich de vraag stellen of de akte op zichzelf genomen geen administratieve akte is welke als zodanig zou meebrengen dat haar auteur ter zake niet als rechterlijke, doch wel als administratieve overheid is opgetreden.

Op deze vraag dient ontkennend geantwoord te worden.

Zoals het inderdaad reeds hogerop getoond werd is het inschrijven of schrappen van de lijst van deskundigen niets anders dan een beslissing van innerlijke orde van gerechtelijk bestuur.

Het is de rechtbank die omwille van de goede gang van haar bestuur, een beslissing neemt van aard om haar gerechtelijke taak te vergemakkelijken. De rechtspraak van de Raad van State beschouwt dat een eenvoudige maatregel van innerlijke orde, zelfs als zij uitgaat van een administratieve overheid, niet vatbaar is voor een beroep tot vernietiging » (memorie van antwoord, blz. 5).

De Minister van Justitie voert eveneens aan dat

de Raad van State onbevoegd is. Hij rechtvaardigt zijn stelling als volgt: «Een deskundige wiens naam voorkomt op de betwiste lijst heeft niet het minste recht daarop vermeld te zijn of te blijven, het is dan ook onverschillig te weten of de doorhaling van verzoekers naam het karakter zou hebben van een bestraffing van laakbare daden, of een disciplinaire straf zou uitmaken...

Indien er geen recht bestaat van verzoeker, en de aangevallen daad geen administratieve daad uitmaakt, maar een inwendige aangelegenheid zonder juridische gevolgen tegenover derden, dan is de Raad van State onbevoegd ter zake» (memorie van antwoord, blz. 2 en 3).

Verzoeker beantwoordt in zijn memorie van wederantwoord de argumentatie van de twee tegenpartijen.

1) Wat betreft de bewering van de Voorzitter der rechtbank van koophandel volgens dewelke de bestreden akte door hem werd genomen in het kader zijner rechterlijke functies, laat verzoeker opmerken:

- a) dat de inschrijving van een persoon op de lijst der dispacheurs geenszins een benoeming van deskundige is, in overeenstemming met de bepalingen van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering;
- b) dat de lijst niet is opgesteld door de rechtbank van koophandel, in algemene vergadering bijeengekomen, bij toepassing van artikelen 220 tot 223 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke organisatie.

Deze laatste omstandigheid wordt door verzoeker ingeroepen als antwoord op het argument dat de eerste tegenpartij uit het arrest van de Raad van State van 23 mei 1958 inzake Heremans tracht te halen. Dit arrest verwerpt het beroep tot nietigverklaring ingesteld tegen de beslissing van de algemene vergadering der rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen waarbij genaamde Heremans van de lijst der beëdigde vertalers wordt geschrapt op grond van de overweging dat de algemene vergadering van de rechtbank «geen administratieve overheid is in de zin bedoeld bij artikel 9 van de wet van 23 december 1946».

Tot staving zijner stelling verwijst verzoeker ook naar het reglement van de rechtbank van koophandel te Antwerpen. «Het is klaarblijkelijk», zo schrijft hij, «dat de opstelling van de lijst der dispacheurs, aangenomen door de rechtbank van koophandel te Antwerpen, lijst die in die mate officieel is, dat zij medegedeeld wordt met het oog op haar publicatie in het administratief jaarboek (annuaire administratif) slechts werd voltrokken in het kader van het reglement van de rechtbank en van de administratieve machten, dewelke dit toewijst aan de voorzitter en aan de bevoegde commissies» (memorie van wederantwoord, blz. 3 en 4).

2) Wat de argumentatie ontwikkeld door de Minister van Justitie betreft, meer bepaald de bewering dat verzoeker niet het voorwerp kon uitmaken van een disciplinaire maatregel daar hij geen enkel recht had zijn naam op de lijst te zien behouden, antwoordt verzoeker dat van het ogenblik af waarop een persoon is ingeschreven op een lijst, hij er niet van kan worden geschrapt «zonder zware motieven en zonder dat hij de gelegenheid heeft gehad zich te rechtvaardigen».

II. De inschrijving der deskundigen op een lijst gehouden door de rechtbank. Gevolgen van deze praktijk.

Het deskundig onderzoek in zaken van koophandel wordt geregeld door de artikelen 302 en volgende van

het wetboek van burgerlijke rechtsvordering en door de artikelen 72 en volgende van het burgerlijk tarief vastgesteld door het koninklijk besluit van 24 mei 1933 (A.P.R., Tw. Deskundig onderzoek, nr. 1).

Artikel 302 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaalt: «Lorsqu'il y aura lieu à un rapport d'expert, il sera ordonné par un jugement, lequel énoncera clairement les objets de l'expertise».

Des deskundige wordt benoemd door de rechter, met een bepaalde opdracht, en in een bepaalde zaak. De rechter zou zijn bevoegdheid te buiten gaan wanneer hij een deskundige zou benoemen voor al de zaken van dezelfde aard die in de toekomst bij de rechtbank mochten aanhangig worden gemaakt en waarin zich een expertise zou opdringen. Dergelijke beslissing zou inderdaad met artikel 5 van het B.W. strijdig zijn.

Sinds oudsher heeft zich in vele rechtbanken een praktijk ontwikkeld die er in bestaat ten gerieve van de rechters een lijst van deskundigen op te stellen. Dergelijke lijsten zijn echter niet bindend voor de rechters aan wie het vrij staat hun keuze te vestigen op personen die niet op deze lijsten voorkomen. Deze praktijk wordt door Boitard beschreven als volgt: «Sous l'empire de l'ordonnance de 1667, auprès de quelques tribunaux, et notamment à Paris, il existait des offices d'experts jurés, jouissant d'un privilège en matière d'expertises. Ces experts jurés prêtaient un serment en entrant en charge, et ne le renouvellaient pas à chaque affaire, comme les experts nommés par les tribunaux près desquels il n'existait pas de semblables offices. Aujourd'hui il n'y a plus d'experts jurés; les tribunaux sont entièrement libres dans leurs choix. On trouve bien dans des agendas des listes d'architectes, d'écrivains etc., désignés sous le nom d'experts assermentés près de tel ou tel tribunal; mais ces listes ne contiennent pas les noms des personnes entre lesquelles le tribunal doit nécessairement choisir les experts, mais les noms de ceux auxquels il confie le plus habituellement les expertises» (Boitard, Leçons de procédure civile, 11e uitg., 1872, nr. 513, blz. 483).

Zo in beginsel het opstellen van een lijst van deskundigen een louter inwendige aangelegenheid van de rechtbank is, kan toch niet worden ontkend dat deze praktijk in feite gevolgen teweegbrengt die verder reiken dan het inwendig bestuur van de rechtbank.

Deze gevolgen spruiten vooral voort uit de publiciteit die aan bedoelde lijsten worden gegeven. De *Annuaire administratif*, uitgegeven door de firma Bruylant te Brussel, vermeldt nl. de deskundigen die op de lijsten voorkomen. Zoals de heer Cloquet laat opmerken heeft echter de uitgever deze laatste jaren gemeend er een nota te moeten aan toevoegen die zegt: «L'inscription sur les listes ci-dessous ne constitue aucun titre. Elle est simplement énonciative des experts dont les services sont habituellement requis» (A.P.R., Tw. Deskundig onderzoek, nr. 453) (1).

Ondanks deze rechtzetting, biedt het feit van op een dergelijke lijst te worden vermeld een ontegensprekelijk voordeel dat door de heer De le Court, procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, wordt onderlijnd in de volgende bewoordingen: «L'expérience démontre combien les qualités d'expert judiciaire, expert du parquet, ou expert près les cours et tribunaux, bien qu'elles ne soient pas reconnues par la loi, paraissent prestigieuses aux yeux de ceux qui

(1) In Frankrijk wordt sedert 1934 volgende formule gebruikt in de *Annuaire officiel du tribunal de 1ère instance de la Seine*: «Liste des spécialistes et techniciens le plus souvent désignés comme experts par...» (P. Mestre, Les experts, auxiliaires de la justice civile, Sirey, 1937, p. 40).

ont quelque titre à s'en prévaloir, et, plus encore, de ceux qui n'hésitent pas à les usurper...

Le public s' imagine malgré tout que l'inscription sur la liste équivaut à une recommandation de l'autorité judiciaire. Cette inscription est susceptible ainsi d'accroître la clientèle privée de l'expert. Il en résulte un avantage justifié pour les plus dévoués, mais excessif pour d'autres...

Comme un caractère déshonorant pourrait s'attacher à l'omission, il est difficile d'envisager celle-ci en dehors du cas de défaillance grave caractérisée (Considération sur l'expertise judiciaire, Mercuriale uitgeproken op 15 september 1955, J.T. 1955, blz. 510).

Uit deze uiteenzetting blijkt dat er zich naast de bepalingen van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering een praktijk heeft ontwikkeld die niet zonder meer kan worden voorbijgegaan. Ware deze praktijk een louter inwendige aangelegenheid gebleven, dan zou niemand betwisten dat zij behoort tot de werking van het gerecht die, het hoeft nauwelijks gezegd, niet onder de bevoegdheid van de Raad van State ressorteert. Ieder beraadslagend lichaam is gerechtigd een gedragslijn aan te nemen met het oog op eenvormigheid zijner beslissingen. Niets belet de rechters ener rechtbank van gedachten te wisselen nopens de personen die omwille hunner technische kennis eventueel in aanmerking zullen worden genomen om in geschillen als deskundige op te treden.

Wanneer evenwel deze gedachtenwisseling in zekere mate geïnstitutionaliseerd wordt en de kandidaten daarbij worden betrokken (indiëning van kandidaturen, bekendmaking van de lijst der aangenomen kandidaturen), moet de vraag worden gesteld of dergelijke praktijk nog behoort tot de eigenlijke werking van het gerecht. Het is dit vraagstuk dat we hierna zullen onderzoeken.

III. *De grenzen der bevoegdheid van de Raad van State betreffende akten in verband met de rechterlijke macht.*

De bevoegdheid van de Raad van State strekt zich luidens artikel 9 van de organieke wet van 23 december 1946 uit tot de «akten en reglementen van de onderscheidene administratieve overheden».

Men kan deze bepaling letterlijk toepassen en dan komt men tot het besluit dat de Raad van State bevoegd is telkens een akte uitgaat van een administratieve overheid, maar dat hij integendeel onbevoegd is wanneer de akte van een gerechtelijke overheid uitgaat. Dit is het zgn. organiek of formeel criterium. Dit criterium wordt door een belangrijk gedeelte van de Franse doctrine verdedigd (zie G. Rombaut, Un problème de séparation des pouvoirs, J.T. 1952, p. 551).

Het organiek criterium is verleidelijk omdat het eenvoudig lijkt, althans theoretisch. In de praktijk immers geeft het niet steeds voldoening: zo krachtens de grondwet de uitvoerende en de rechterlijke macht gescheiden zijn, dan is echter deze scheiding niet volledig wat de functies betreft waarmede iedere macht is belast (prof. A. Mast, Overzicht van het Belgisch grondwettelijk recht, I, 1962, blz. 93 en vlg.). De Minister van Justitie is in de eerste plaats een lid van de uitvoerende macht, doch in bepaalde gevallen is hij door de wetgever belast met een taak die tot de rechterlijke functies behoort. Dit is namelijk het geval wanneer hij aan de procureur-generaal bij het hof van cassatie bevel geeft om bij het hof een vonnis of arrest dat met de wet strijdig is, aan te klagen (artikel 441 wetboek van strafvordering), of wanneer hij beslist de herziening te vragen van een arrest in

strafzaken gewezen (artikel 444 wetboek van strafvordering).

In deze gevallen is de Minister van Justitie bij de uitoefening van de rechtsvordering onmiddellijk betrokken, hij handelt als «grand-juge ministre de la justice» zoals artikel 441 Sv. luidt.

Niemand zal ooit beweren dat de Raad van State bevoegd is om kennis te nemen van de beslissingen die de Minister van Justitie op grond van voormelde wetsbepalingen neemt.

Volgens onze Raad van State is het echter voldoende dat de Minister van Justitie zijn «medewerking» verleent aan de uitvoering van een rechterlijke beslissing opdat zijn handeling het karakter ener administratieve akte zou verliezen. De Raad verklaarde zich inderdaad onbevoegd om kennis te nemen van het besluit van de Minister van Justitie inzake voorwaardelijke invrijheidstelling van een veroordeelde (R.v.St. 22 mei 1953, Celoir, nr. 2491, Pas. 1954, IV, 116; R.v.St. 27 september 1955, Serste, nr. 4572, Pas. 1956, IV, 145), en van de beslissing waarbij wordt besloten aan een buitenlandse regering de uitlevering te vragen van een door een Belgisch gerecht veroordeeld persoon (R.v.St. 4 mei 1962, Geldof, nr. 9342).

De stelling poneren dat, ongeacht haar inhoud, iedere akte die van een administratieve overheid uitgaat tot de bevoegdheid van de Raad van State behoort, is ongetwijfeld verkeerd.

Er zijn inderdaad akten waarbij de administratieve overheid haar medewerking verleent aan de rechterlijke, ja zelfs aan de wetgevende macht (de Koning wanneer hij de wetten bekrachtigt en afkondigt). Deze akten, ofschoon zij door een administratieve overheid worden gesteld zijn vreemd aan de administratieve functie en vallen buiten de bevoegdheid van de Raad van State.

P. Couzinet schrijft: «Il se peut que cette activité déployée par des agents administratifs soit si intimement liée à la vie des services judiciaires qu'on ne puisse l'isoler sans dommages. L'indépendance qui doit être assurée aux autorités judiciaires et à l'administration de la justice pourrait s'en trouver gravement affectée. Et puis un phénomène de dénaturation ne se produit-il pas, au moins dans certaines hypothèses? Ces fonctionnaires qui appartiennent statutairement à la hiérarchie administrative ne deviennent-ils pas parfois des «auxiliaires» de la justice et, de ce fait, ne perdent-ils pas leur qualification habituelle pour se muer en «organes judiciaires»? (voorrede van het boek van Cl. Gour, Le contentieux des services judiciaires et le juge administratif, 1960, blz. II).

Hieruit blijkt duidelijk dat het zgn. organiek of formeel criterium op zichzelf onvoldoende is om de vraag te beantwoorden welke akten van administratieve overheden onder de bevoegdheid van de Raad van State ressorteren. Men moet dus niet enkel nagaan wie de akte stelt, maar ook welke de inhoud der akte is; dit veronderstelt dat men benevens het organiek criterium, ook een materieel criterium aanwendt.

We hebben gezien dat de administratieve overheid soms rechterlijke functies uitoefent of aan de werking van het gerecht medewerkt. Een gelijkaardig verschijnsel, doch in tegenovergestelde zin, doet zich voor bij de rechterlijke macht. Deze neemt in bepaalde gevallen beslissingen die niet tot haar normale zending, dit is recht te spreken, behoren.

De voordrachten die de hoven doen met het oog op de benoeming van raadsheren, de adviezen die door de daartoe bij de wet van 22 juli 1927 aangeduide rechter-

lijke overheden moeten geven in verband met het dienstreglement der rechtbanken, het aantal en de duur der zittingen, het afnemen van de eed van magistraten en gerechtsdienaars, zijn alle verrichtingen die aan de eigenlijke zending van het gerecht vreemd zijn. Hierbij doen de rechterlijke overheden niets anders dan hun medewerking verlenen aan de concrete inrichting van het gerecht, die behoort tot de bevoegdheid van de uitvoerende macht. De Koning benoemt de magistraten (artikel 99 grondwet) en stelt het dienstreglement vast (wet van 22 juli 1927). Het is de Koning die normaal de eed afneemt (eedaflgging van Eerste-Voorzitter en Procureur-Generaal van hoven van beroep, artikel 187 wet van 18 juni 1869).

De vraag is nu of hogervermelde principes welke gelden ten aanzien van administratieve overheden die rechterlijke functies uitoefenen mutatis mutandis, ook van toepassing zijn op akten van de rechterlijke macht die tot de administratieve functie behoren.

Wanneer men de rechtsleer en de rechtspraak ondervraagt, dan moet men vaststellen dat op dit stuk geen wederkerigheid heerst.

Dit gebrek aan wederkerigheid komt goed tot uiting in de volgende verklaring van De Laubadière: «Le principe directeur est que seul échappe à la juridiction administrative le contentieux du fonctionnement de la justice judiciaire par opposition au contentieux de l'organisation de cette justice, dont le juge administratif peut connaître. Mais cette distinction ne suffit pas à résoudre tous les problèmes. En effet, d'une part elle n'est pas toujours facile à faire, les notions d'organisation et de fonctionnement se différenciant mal dans certains cas.

D'autre part, il peut arriver qu'un litige concernant clairement l'organisation du service mette cependant indirectement en cause l'appréciation de son fonctionnement.

Enfin, la distinction entre organisation et fonctionnement n'est pas la seule à intervenir en la matière; elle doit être combinée avec la prise en considération de la qualité de l'organe qui a pris la mesure litigieuse, toutes les mesures qui émanent d'organes judiciaires échappant au juge administratif; ainsi des mesures concernant l'organisation de la justice pourront échapper au juge administratif si elles ont été prises par des organes judiciaires alors que, dans certains cas, le juge administratif est reconnu compétent pour connaître d'actes intéressant le fonctionnement de la justice parce qu'ils sont le fait d'autorités administratives» (De Laubadère, Tr. élém. de droit administratif, 2e uitg. 1957, nr 514).

Voor akten in verband met het gerecht die van een administratieve overheid uitgaan, aanvaardt De Laubadère een materieel criterium dat gegrond is op het klassieke onderscheid tussen de werking (le fonctionnement) en de inrichting (l'organisation) van het gerecht. Alleen voor akten betreffende de inrichting is de Raad van State in principe bevoegd. Gaat de akte uit van een gerechtelijke overheid, dan houdt de Franse auteur zich bij het organiek criterium en besluit hij tot de onbevoegdheid van de Raad van State, zelfs wanneer de akte de inrichting van het gerecht betreft.

Welk criterium door de Franse Conseil d'Etat wordt aangewend is niet gemakkelijk te achterhalen. Gourvat de rechtspraak van de Conseil d'Etat samen als volgt:

«Le juge administratif est incompétent pour contrôler:

— l'activité des agents judiciaires strictement entendus;

— l'activité de certains agents administratifs agissant en tant qu'autorités judiciaires.

Il contrôle par contre:

— l'activité des agents administratifs relative à l'administration du service judiciaires;

— l'activité des agents judiciaires agissant en tant qu'autorités administratives» (o.c. p. 435-436).

Niet alle akten uitgaande van gerechtelijke overheden vallen buiten de bevoegdheidssfeer van de Conseil d'Etat. Wanneer deze overheden optreden in de hoedanigheid van administratieve overheden, is de Conseil d'Etat bevoegd. Twee voorbeelden zullen dit toelichten.

De Conseil d'Etat nam kennis van het beroep gericht tegen de beslissing waarbij het hof van beroep de staat opmaakt van de rechtbanken waar de pleitbezorgers gerechtigd zijn te pleiten en van de akte waarbij de Minister van Justitie aan die staat zijn goedkeuring verleent (C.E. 18 februari 1959, Rec. blz. 123). Hij verklaarde eveneens ontvankelijk het beroep tegen de beslissing waarbij de kinderrechter de vaste afgevaardigde aanduidt voor onder toezicht geplaatste minderjarigen (C.E. 24 mei 1957, Rec. blz. 344; Actualité juridique, 1957, II, 269, chron. Fournier en Brabant).

Op te merken valt dat in beide gevallen de gerechtelijke overheid is opgetreden ter uitvoering van een haar door de wet opgelegde taak. In de twee arresten wordt gezegd dat de gerechtelijke overheid als administratieve overheid heeft gehandeld (agissement) comme autorité(s) administrative(s). Het klassieke onderscheid «organisation du service judiciaire» en «fonctionnement du service judiciaire» wordt dus schijnbaar niet gebruikt.

Dit onderscheid is echter niet opgegeven. Het duikt op wanneer de akte die aan de censuur van de Conseil d'Etat wordt onderworpen uitgaat van de administratieve overheid, alsook telkens de Conseil d'Etat zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van een akte van de rechterlijke macht. Debbasch heeft op scherpzinnige wijze deze houding van de Conseil d'Etat in het licht gesteld, waar hij schrijft: «On doit constater que si, pour les autorités autres que les magistrats qui interviennent dans le service judiciaire, le Conseil d'Etat applique effectivement la distinction entre l'organisation et le fonctionnement, c'est-à-dire que certains actes sont effectivement classés dans la catégorie actes d'organisation pour lesquels la juridiction administrative est compétente (ainsi le décret supprimant un tribunal civil dans une ville où le nombre des avoués est tombé en dessous de deux: 23 mai 1952, ville de Die, D. 1953, 40; Rec. Cons. d'Et., p. 278), dès que la mesure est prise par un magistrat, le Conseil d'Etat modifie son attitude. Il se réserve une double voie selon l'opportunité: S'il veut se reconnaître compétent, il déclarera que le juge a agi comme autorité administrative. S'il désire se déclarer incompétent il appliquera la distinction «organisation-fonctionnement» dans un esprit qui fait du fonctionnement une notion envahissante qui annihile l'organisation. Il n'est point besoin d'ajouter que cette seconde voie est la plus utilisée» (noot onder C.E. 13 juli 1961, Jobard, Dalloz H., 1962, Jurispr. blz. 277).

Het arrest Johard van 13 juli 1961, dat werd uitgesproken op de strijdige conclusies van regeringscommissaris Kahn, is een typisch voorbeeld van de pretoriaanse rechtspraak van de Franse Raad van State.

Waarover ging het? Genaamde Jobard vroeg de nietigverklaring van het arrest van het hof van beroep te Besançon waarbij zijn inschrijving op de lijst

van personen die door de rechtbank van koophandel als syndic of gerechtelijke beheerder kunnen worden aangeduid, werd geweigerd. Een decreet van 20 mei 1955 belast de hoven van beroep ermee ieder jaar een dergelijke lijst op te maken ten behoeve van de rechtbanken van koophandel van hun rechtsgebied.

Het arrest van 13 juli 1961 dat het verzoekschrift verworpt omdat dergelijke beslissingen der hoven van beroep « le fonctionnement du service public judiciaire » betreffen, wordt door Debbasch gehekelde. Deze schrijft: « L'erreur est de confondre l'activité des juges, toute l'activité des juges avec le « fonctionnement du service judiciaire ». Comme s'il n'existait pas d'actes d'organisation du service accomplis par les magistrats eux-mêmes. Il n'y a fonctionnement du service judiciaire que pour autant que l'acte entre dans le cadre de la mission conférée à ce service et a pour but l'accomplissement de cette mission... Lorsque la cour d'appel dressa la liste des syndics et administrateurs judiciaires, elle n'accomplit pas un acte qui a pour objectif immédiat l'accomplissement de la mission conférée au service judiciaire, telle que nous l'avons définie. Cet acte n'est lié à aucun litige, à aucune question juridique concrète dont le juge se trouve saisi. Il s'agit d'une mesure d'organisation du service. Evidemment, tout autre serait l'appréciation si nous nous trouvions en présence d'une mesure désignant dans une affaire dont la justice commerciale est saisie un syndic de faillite. Il y aurait alors là incontestablement acte de fonctionnement. Mais on voit la marge qui sépare cette espèce de l'affaire Jobard. Là, la justice est en mouvement. Ici, elle est inerte. Là, le juge est irremplaçable. Ici, sa fonction pourrait être accomplie par n'importe quel autre commis de l'Etat. Là, le juge est lié par d'étroites règles de procédure. Ici, il dispose d'un pouvoir quasi discrétionnaire » (noot Debbasch onder C.E. 13 juli 1961, Dalloz, 1962, Jurispr., blz. 275).

Onder het begrip « fonctionnement » valt volgens de Franse Conseil d'Etat ook de praktijk die bestaat in het opmaken van de lijst van deskundigen. Deze rechtspraak zal ons bijzonder aanbelangen vermits de praktijk die in Frankrijk heerst nagenoeg dezelfde is als deze die door onze rechtbanken wordt gevolgd. In twee arresten verklaarde de Conseil d'Etat zich onbevoegd.

Het arrest van 5 augustus 1908, inzake Gérard, is zorgvuldig gemotiveerd. Het verdient te worden vermeld in extenso:

« Vu les observations du Ministre de la Justice, tendant au rejet du pourvoi, attendu qu'aucun texte de loi ou de règlement n'impose aux cours et tribunaux l'obligation de dresser un tableau d'experts-traducteurs-interprètes; que c'est seulement en vertu d'un usage établi ou les parties ont la faculté de consulter mais qui ne confèrent aucun monopole aux experts qui y sont inscrits; qu'à Paris, le premier président voulant s'entourer de toutes les garanties, a institué un examen que devraient passer tous les traducteurs-interprètes qui demanderaient à être maintenus ou inscrits sur sa liste;

Considérant qu'aux termes de l'article 9 de la loi du 24 mai 1872 le Conseil d'Etat statue souverainement sur les recours en matière contentieuse administrative et sur les demandes d'annulation pour excès de pouvoir, formées contre les actes des diverses autorités administratives;

Considérant que le premier président de la cour d'appel n'est pas une autorité administrative et que les actes par lesquels il a, d'une part, astreint les traducteurs-interprètes près la cour d'appel de Paris, lesquels sont des auxiliaires de la justice, à justifier de

leurs connaissances devant un jury d'examen et, d'autre part, rayé de la liste le sieur Gérard qui avait refusé de passer cet examen, ne sont pas au nombre de ceux dont il appartient au Conseil d'Etat de connaître, par application de la disposition législative ci-dessus rappelée; que, par suite, la requête du sieur Gérard tendant à l'annulation de ces divers actes n'est pas recevable » (Recueil Lebon 1908, blz. 886).

Een tweede maal, in 1937, verklaarde de Conseil d'Etat zich bevoegd om kennis te nemen van betwistingen ontstaan bij het opmaken van de lijst der deskundigen door de rechtbank. Dit arrest is bondig gemotiveerd. Het luidt:

« Sans qu'il soit besoin de statuer sur la fin de non-recevoir opposée par le Ministre de la Justice: considérant que les conditions dans lesquelles les experts sont désignés par les tribunaux civils et de commerce se rattachent directement aux conditions de fonctionnement des services judiciaires; que les difficultés qui peuvent s'élever à ce sujet ne sont, dès lors, pas de la compétence du Conseil d'Etat statuant au contentieux » (C.E. 21 juli 1937, Kiref, Rec. blz. 750).

Welk criterium heeft de Conseil d'Etat aangewend om zich onbevoegd te verklaren. Volgens Gour is het arrest van 1937 de toepassing van het organiek criterium. « Dès lors que la décision émane d'une autorité judiciaire, c'est à cet ordre de trancher le problème d'un éventuel contrôle contentieux. La soumission au critère organique est totale », schrijft hij (o.c. blz. 279). Wij zouden niet zo formeel durven zijn, want dan zou, zoals in zijn arrest van 1908, de Conseil d'Etat gezegd hebben dat de rechtbanken geen administratieve overheden zijn. Met A. Mathiot zijn we geneigd een gemengd criterium aan te nemen: « On voit », schrijft deze auteur, « combien sont subtiles et tout à fait hors de portée du plaideur les distinctions auxquelles conduit l'idée de « fonctionnement » du service judiciaire, utilisée comme critère de compétence. Dans beaucoup de cas, notamment, il faut renoncer à trouver, soit dans la qualité de l'auteur de l'acte, soit dans la nature de l'acte accompli, le guide unique d'interprétation de la règle de séparation: la combinaison d'un critère organique avec un critère matériel permet seule d'expliquer les solutions assez diverses du Conseil d'Etat » (noot onder C.E. 17 april 1953, Falco en Vidaillac, in Sirey, 1954, III, blz. 35).

Er dient opgemerkt dat deskundigen en andere medewerkers van het gerecht (auxiliaires de la justice), die geen statuut hebben, minder goed beschermd zijn dan magistraten. De Conseil d'Etat verklaart zich inderdaad bevoegd om kennis te nemen van de tuchtmaatregelen die tegen leden van het openbaar ministerie en tegen rechters — voor zover de maatregel van de administratieve overheid uitgaat — worden genomen (Auby en Drago, Traité de contentieux administratif, I, nr 491, blz. 513-514; noot A. De Laubadère, onder C.E. 11 mei 1953 (Roffé) en 26 juni 1953 (Dorly), in Sirey 1954, III, blz. 1 en vlg.). Het kan geen ogenblik worden betwijfeld dat de schending van de rechten der verdediging, zoals door verzoeker wordt aangevoerd, tot vernietiging zou aanleiding geven wanneer een magistraat daarvan het slachtoffer ware geweest.

Het probleem van de afbakening der bevoegdheidsfeer van de administratieve rechter ten aanzien van de rechterlijke macht, stelt zich ten onzent op gelijkaardige wijze als in Frankrijk.

Aan de grondslag ligt het beginsel van de scheiding der machten. De uitvoerende macht, waaronder de administratieve rechter thuis hoort, mag zich niet in de werking van het gerecht mengen.

Met uitzondering van de studie van G. Rombaut, heeft de Belgische rechtsleer zich met het probleem in zijn geheel beschouwd nog niet beziggehouden. Uit de belangrijke studie van Rombaut willen we het slot, waarin de auteur standpunt inneemt, overschrijven: «Le critère organique semble être de loin de meilleur, pour les raisons suivantes:

d'abord parce que la définition des autorités administratives, qui sont des hommes, est plus facile et plus sûre que celle de la «fonction administrative» qui n'est qu'une abstraction;

ensuite parce que le texte même de la loi du 23 décembre 1946 choisit formellement le critère organique lorsqu'il parle des actes des «autorités administratives» (J.T. 1952, blz. 552).

En de rechtspraak van onze Raad van State?

We zullen hierna enkel de arresten vermelden betreffende beroepen tot nietigverklaring ingediend tegen akten van de gerechtelijke overheden. De arresten betreffende akten van administratieve overheden in verband met het gerecht, worden dus niet vermeld.

Het arrest Dubois doet uitspraak over een beroep tot vernietiging van de beslissing waarbij de algemene vergadering der rechtbank van eerste aanleg te Charleroi kandidaten voor het ambt van deurwaarder voordraagt. Het arrest luidt: «que la présentation de candidatures par un tribunal de l'ordre judiciaire en vue de la nomination d'un officier public, auxiliaire de la justice, n'est pas un des actes d'une autorité administrative prévus par l'article 9 de la loi du 23 décembre 1946; que le recours n'est pas recevable» (R.v.St. 24 maart 1950 nr 295, Pas. 1950, IV, 98).

Bij dit arrest sluit aan, het arrest *Heremans* dat door partijen in deze zaak wordt aangehaald. Het betreft een beslissing van de algemene vergadering van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen waarbij genaamde *Heremans* van de lijst van de beëdigde vertalers wordt geschrapt. Het arrest luidt: «overwegende dat de algemene vergadering van de rechtbank ingericht is bij de artikelen 220 tot 223 van de wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke organisatie; dat zij geen administratieve overheid is in de zin bedoeld bij artikel 9 van de wet van 23 december 1946 en derhalve haar beslissingen niet onder de bevoegdheid van de Raad van State ressorteren» (R.v. St. 23 mei 1958, nr 6304, Pas. 1959, IV, 85).

Het organiek criterium is klaarblijkelijk het enige dat door de Raad van State werd in acht genomen in de arresten Dubois en *Heremans*.

Het begrip «fonctionnement» dat door de Franse Conseil d'Etat wordt gebruikt als hij zich onbevoegd wil verklaren, komt tot uiting in het arrest *Callachand*, dat luidt: «qu'à supposer que le requérant entende poursuivre l'annulation de la décision du magistrat du parquet (confiscation de la correspondance personnelle à la poste de Jadotville), celui-ci a agi, en l'occurrence, dans l'exécution de ses fonctions judiciaires, que l'acte attaqué n'est pas un acte administratif dans le sens de l'article 9 de la loi sur le Conseil d'Etat» (R.v.St. 11 maart 1955, nr 4145).

Maar wanneer de procureur des Konings weigert de aanvraag tot herziening van het ontslag van een klerk-opsteller bij zijn parket ontvankelijk te verklaren, dan verklaart de Raad zich op impliciete wijze bevoegd (R.v.St. 23 juni 1959, *Verbeke*, nr 7167). In dit geval is de procureur inderdaad opgetreden als administratieve overheid.

Uit deze enkele arresten blijkt dat de rechtspraak van de Franse Conseil d'Etat niet zonder invloed is geweest bij ons.

Ten slotte willen we wat de akten van de *rechters* betreft wijzen op het nog steeds van kracht zijnde artikel 80 van de wet van 27 ventose jaar VIII, dat luidt als volgt:

«Le gouvernement, par la voie de son commissaire, et sans préjudice du droit des parties intéressées, dénoncera au tribunal de cassation, section des requêtes, les actes par lesquels les juges auront exécuté leurs pouvoirs ou les délits par ceux commis relativement à leurs fonctions. La section des requêtes annulera ces actes, s'il y a lieu, et dénoncera les juges à la section civile».

De akten door artikel 80 bedoeld zijn nl. de akten van gerechtelijk bestuur (les actes d'administration judiciaire). Dhr procureur-generaal Faider omschreef de bevoegdheid die artikel 80 verleent als volgt: «Tous les auteurs considèrent cet article (et on peut considérer de même les articles 441 et 443 du code d'instruction criminelle et l'article 29 de la loi du 4 août 1832) comme l'expression d'une haute police administrative et réglementaire, capable de faire rentrer, par une mesure précisée, le pouvoir qui a transgressé sa limite ou l'a mal respectée dans l'exercice de sa prérogative» (concl. vóór Cass. 15 november 1881, Pas. 1889, I, 41).

De gevallen die door de procureur-generaal in opdracht van de Minister van Justitie aan ons hof van Cassatie werden voorgelegd zijn niet talrijk. De laatste twee hebben betrekking op voordrachten van kandidaten (voor het ambt van pleitbezorger Cass. 29 april 1946, Pas. 156; voor het ambt van raadsheer Cass. 29 januari 1962, Pas. 620). Doch het lijkt geen twijfel dat artikel 80 vatbaar is voor een ruime toepassing en dat zoals in Frankrijk de meeste akten waarbij de rechterlijke macht een administratieve bevoegdheid uitoefent wegens machtsoverschrijding door het hof van cassatie kunnen worden vernietigd (zie nl. Dalloz, Répertoire de proc. civ. et commerc., I, 1955, V° Cassation, 2593-1594).

Het feit dat artikel 80 een bijzondere bevoegdheidsregeling heeft voorzien voor akten van de *rechters*, is voorzeker ook een argument dat kan worden ingeroepen om de stelling dat de Raad van State ten aanzien van dergelijke akten onbevoegd is, kracht bij te zetten.

De Auditeur,
W. VAN ASSCHE.

Advies

inzake: F.

tegen: 1) de Voorzitter van de rechtbank van koop-handel, te Antwerpen; 2) de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Justitie.

* * *

In ons verslag hebben wij gepoogd de statuts questionis zo objectief mogelijk uiteen te zetten. Wij hebben deze uiteenzetting betrekkelijk uitvoerig gedaan omdat er belangrijke principes ter sprake komen. Het gestelde vraagstuk is inderdaad dat van de grenzen der bevoegdheid van de Raad van State ten aanzien van akten van de rechterlijke macht. In onderhavige zaak gaat de bestreden akte van de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Antwerpen uit. Deze magistraat heeft op 29 december 1961 beslist de «naam (van verzoeker) op het officieus register van de deskundigen dispatcheurs te doen doorhalen».

De eerste tegenpartij aanvaardt dat sommige akten uitgaande van gerechtelijke overheden onder de bevoegdheid van de Raad van State ressorteren, en zij vermeldt als dusdanig bepaalde *dadens van beheer* (nl. tuchtmaatregelen) die door de voorzitter van de recht-

bank van koophandel of door de referendaris dezer rechtbank gesteld worden (laatste memorie, blz. 10).

Doch zij beweert dat de inschrijving van deskundigen op het officieus register niet tot die akten kan worden gerekend. Deze inschrijving is een maatregel van inwendige orde van gerechtelijk bestuur. Ingevolge het principe van de scheiding van machten kan het niet betwist worden dat de uitvoerende macht zich niet in de werking van het gerecht mag mengen.

In ons verslag schreven wij: «niets belet de rechters ener rechtbank van gedachten te wisselen nopens de personen die omwille hunner technische kennis eventueel in aanmerking zullen worden genomen om in geschillen als deskundige op te treden. Wanneer evenwel deze gedachtenwisseling in zekere mate geïnstitutionaliseerd wordt en de kandidaten daarbij worden betrokken (indiening van kandidaturen, bekendmaking van de lijst der aangenomen kandidaten), moet de vraag worden gesteld of dergelijke praktijk nog behoort tot de eigenlijke werking van het gerecht» (verslag blz. 8).

De eerste tegenpartij laat opmerken dat die beweerd de institutionalisering is tegengesproken en teniet gedaan door het verbod opgelegd aan de deskundigen in de brief hun toegezonden door de voorzitter van de rechtbank van koophandel om zich als deskundige bij de rechtbank te betitelen. Zij laat ook opmerken dat er geen sprake kan zijn van kandidaturen «zoals dit in de administratieve orde verondersteld wordt». Er zijn alleen aanvragen die iedere dag bij de rechtbank binnenkomen en waarvan het aantal onbepaald is. De rechtbank geeft aan deze aanvragen gevolg of niet «naar gelang het haar gepast schijnt de beweerdde bevoegdheid van de aanvraag in acht te nemen ofwel dat het aantal deskundigen in die of die tak haar voldoende schijnt of niet» (laatste memorie blz. 5).

Verzoeker laat in zijn laatste memorie gelden dat «het feit zelf dat de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Antwerpen staande houdt dat hij over een vrije macht beschikt bewijst dat hij niet in hoedanigheid van magistraat heeft gehandeld» (blz. 4). «Zo het niet te betwijfelen is, schrijft hij, dat de aanduiding van een deskundige door de rechter, in een aanleg die aan zijn rechtsmacht onderworpen is, een daad is die tot gerechtelijke functies behoort en dus binnen de categorie «werking» komt, valt er evenmin te betwijfelen dat het opmaken van een lijst van deskundigen, die eventueel later zullen worden aangeduid, een daad van inrichting van de diensten van de rechtbank is» (blz. 5).

Partijen zijn het niet eens nopens de aard van de bestreden akte. Volgens verzoeker is het een administratieve maatregel omdat het opstellen van een officieus lijst van deskundigen een daad van inrichting van de rechtbank uitmaakt. Volgens de tegenpartij daarentegen, behoort de bestreden akte tot de «werking» van het gerecht, welke buiten de bevoegdheidsfeer van de Raad van State valt.

Wij menen dat de stelling van de tegenpartij dient te worden aangenomen, om volgende redenen:

1. de Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Antwerpen heeft er voor gewaakt dat het officieus register van deskundigen een zuivere inwendige aangelegenheid van de rechtbank blijft (zie schrijven gericht aan verzoeker op het tijdstip dat zijn naam op de lijst werd opgenomen);

2. het feit dat, ondanks de voorzorgen genomen door de Voorzitter, aan bedoelde lijst een zekere rechtbankheid wordt gegeven (zie *Annuaire administratif*), is

vreemd aan de rechtbank. Dit feit kan het inwendige karakter van de lijst niet veranderen;

3. het opmaken van een niet verbindende lijst met namen van deskundigen ten gerieve van de leden van de rechtbank, behoort tot de werking van het gerecht. Deze handeling, ofschoon ze aan de rechtspleging als dusdanig vreemd is, heeft tot onmiddellijk doel de goede werking van het gerecht te verzekeren. Zij is aldus met deze werking innig verbonden en kan daarvan niet worden gescheiden. Het komt de Raad van State niet toe van zodanige handeling kennis te nemen.

Besluit: verwerping.

*De Auditeur,
W. VAN ASSCHE*

Arrest

Gelet op artikel 25 van de wet van 23 december 1946, gewijzigd door de wet van 15 april 1958;

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing van de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Antwerpen, waarbij verzoeker wordt geschrapt van het register van experts, waarin hij ingeschreven was onder de rubriek «Dispacheur»; dat de bestreden beslissing aan verzoeker werd medegedeeld bij brief van 29 december 1961;

Overwegende dat bij brief van 18 december 1961 de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Antwerpen aan verzoeker mededeelde dat «de bevoegde» commissie dezer rechtbank U ingeschreven heeft op «het officieus register van de deskundigen onder de» rubriek «dispacheur» met dien verstande dat U enkel wenst in aanmerking te komen voor het opstellen van verslagen in de Engelse en Franse taal. Ik meen nochtans dat het nuttig is U te verwittigen dat «deze aanstelling U geen ambtelijke hoedanigheid toe» kent en U niet toelaat U te betitelen als deskundige (dispacheur) bij de rechtbank van koophandel te Antwerpen. Dit register dient alleen als gids ter raadpleging van de heren rechters die een deskundige dienen aan te stellen»;

Overwegende dat bij brief van 29 december 1961 de voorzitter van genoemde rechtbank aan verzoeker mededeelt dat «hij vanaf heden geschrapt is van het officieus register van de deskundigen-dispacheurs»;

Overwegende dat volgens een gebruik de voorzitter van vernoemde rechtbank een officieus register van deskundigen o.m. van «dispacheurs» aanlegt, dat door de rechters kan worden geraadpleegd; dat het opstellen van het register verband houdt met de werking van het gerecht; dat bij het houden van het register de voorzitter van de vernoemde rechtbank niet optreedt als een administratieve overheid in de zin van artikel 9 van de wet van 23 december 1946; dat de beslissing waarbij hij verzoekers naam geschrapt heeft op het register van deskundigen geen handeling is waarvan de Raad van State kennis mag nemen.

Besluit:

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

Artikel 2. — De kosten, ten bedrage van zevenhonderd vijftig frank, komen ten laste van verzoeker.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

16e Kamer. — 23 december 1963.

Voorzitter : M. Schuermans.

Raadsheren : M.M. Screvens en Grenez.

Advokaat-generaal : M. Smets.

Advokaten : Mrs. Hayoit de Termicourt, Le Paige,
Lebacqz, Naudts, Mertens, M. Vaes, Tricot.

Onvrijwillige slagen en verwondingen. — Slachtvlees. — Wet van 5 september 1952 onttrekt aan normale omzichtigheidsmaatregelen niet. — Fout in hoofde van eigenaar van het te slachten dier, van veehandelaar, verkoopman en veearts.

De wettelijke bepaling volgens dewelke het slachtvlees niet mag worden verkocht, te koop gesteld, gesleten, bewaard of vervoerd tenzij het, ingevolge de door artikel 2 van de wet van 5 september 1952 voorziene keuring, geschikt wordt verklaard voor de voeding en het stelsel dat dienvolgens georganiseerd wordt, onttrekken de personen die dieren op het slachthuis leveren of doen leveren aan de normale omzichtigheidsmaatregelen niet.

Deze maatregelen zijn diegene die door een normaal voorzichtig persoon genomen worden, dewelke erom bekommerd is rekening te houden met de voor derden gebeurlijke ongelukkige gevolgen van zijn handelingen.

Hij die in gebreke blijft deze maatregelen te nemen geeft blijk van gebrek aan vooruitzicht en voorzorg en is strafrechtelijk verantwoordelijk wanneer, ten gevolge hiervan, de persoon van een ander «aangerand» wordt.

O.M. t./ K. J., V. L., B. K., V. de M. F, R. J., P. A.

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar vorm en tijd :

Dat het incidenteel beroep van de burgerlijke partij M.J. tegen eerste en tweede betichte naar behoren is tussengekomen; dat het niet ontvankelijk is in zover het gericht is tegen 3e, 4e, 5e en 6e betichte bij gebrek aan beroep van deze betichten die door de eerste rechter vrijgesproken werden;

1. Op strafgebied.

Overwegende dat de verjaring van de openbare verdring regelmatig gestuit werd door het beroep aangekend, op 24 juni 1963, door de Prokureur des Konings te Antwerpen tegen al de betichten;

Overwegende dat vaststaat dat het vlees van een koe voortkomende van de stal van betichte P.A. op 28 juli 1960, in het slachthuis te Antwerpen geslacht aangetast was door salmonella's, hetgeen voor gevolg had dat een reeks verbruikers ziek werden;

Overwegende dat de wettelijke bepaling volgens welke het slachtvlees niet mag worden verkocht, te koop gesteld, gesleten, bewaard of vervoerd tenzij het, ingevolge de door artikel 2 van de wet van 5 september 1952 voorziene keuring, geschikt wordt verklaard voor de voeding en het stelsel dat dienvolgens georganiseerd wordt, de personen die dieren op het slachthuis leveren of doen leveren, aan de normale omzichtigheidsmaatregelen niet onttrekken;

Dat deze maatregelen diegene zijn die door een normaal voorzichtig persoon genomen worden, die erom bekommerd is rekening te houden met de voor derden

gebeurlijke ongelukkige gevolgen van zijn handelingen;

Dat hij, die in gebreke blijft deze maatregelen te nemen, blijk geeft van gebrek aan vooruitzicht en voorzorg en strafrechtelijk verantwoordelijk is wanneer, tengevolge hiervan, de persoon van een ander «aangerand» wordt;

Overwegende dat betichte P.A. de koe, die naar het slachthuis te Antwerpen gebracht werd, op 28 juli 1960 ziek gevonden had in zijn weide, waar een andere koe dood lag; dat vreemde dat het zieke dier eveneens zou sterven, hij betichte R.J., die veehandelaar is, opgebeld heeft om het dier zohaast mogelijk te doen wegvoeren en als een «geaccidenteerde koe» te laten verkopen (ondermeer stuk 35);

Dat betichte R.J. die van al deze omstandigheden op de hoogte was, het dier, bij hoogdringendheid en bijzonder vervoer, naar het slachthuis van Antwerpen overgebracht heeft, na betichte V.L., veekoopman, vennoot van betichte K.J., van zijn aankomst te hebben verwittigd; dat betichte P.A. hem vergezeld heeft;

Overwegende dat in de bijzondere omstandigheden waarin de koe in de weide gevonden werd en beslist werd deze naar het slachthuis te Antwerpen te vervoeren het normaal voorkomt voor personen die becomment moeten zijn met de gebeurlijke ongelukkige gevolgen van hun handelingen voor derden — en niet alleen met hun eigen geldelijk belang — de toestand volledig kenbaar te maken en ervoor te zorgen, dat de bevoegde diensten en in het bijzonder de veearts van het slachthuis op de hoogte van de werkelijke toestand gebracht worden;

Overwegende dat indien uit de tegenstrijdige verklaringen van belanghebbenden niet kan worden afgeleid of aan betichte V.L. al dan niet valselyk voorgehouden werd, om de spoedslachting uit te leggen, dat de koe daags te voren door een zware stier besprongen was geworden, daar ook niet kan worden uit afgeleid dat betichte P.A. of betichte R.J. aan betichte V.L. zouden hebben gezegd dat het om een zieke koe ging;

Dat in ieder geval betichte P.A. en R.J. niet verklaard hebben dat een andere koe in dezelfde weide dezelfde dood gevonden heeft (stuk 171); dat zij er evenmin voor gezorgd hebben dat de veearts op de hoogte van de toestand zou worden gesteld als wanneer zij daartoe de gelegenheid hadden en dat betichte R.J. zelfs de schetskaart aan de veearts heeft willen tonen, hetgeen nochtans terzake zonder praktisch nut was;

Overwegende dat betichten P.A. en R.J. tevergeefs aan hun verantwoordelijkheid trachten te ontsnappen : betichte P.A. enerzijds met te beweren dat hij geen aansprakelijkheid meer had tengevolge van de verkoop op voorwaarde van goedkeuring door de bevoegde diensten of tengevolge van het feit dat de koe naar een openbaar slachthuis vervoerd werd, en betichte R.J. anderzijds met de verantwoordelijkheid op betichten V.L. en K.J. te schuiven;

Dat zij ieder terzake hun eigen verplichtingen behielden; dat ze beiden aanwezig waren in het slachthuis en dat ze beiden ervoor moesten zorgen dat de veearts omtrent de bijzondere en abnormale toestand ingelicht zou worden;

dat het feit dat ze geen Nederlands kennen zulks niet belette; dat de betichten V.L., K.J. en in het bijzonder B.K. de Franse taal machtig zijn, zoals zij ter zitting voor het Hof hebben toegegeven;

Dat het kontrakt tussen betichten P.A. en R.J. gesloten de verplichtingen van betichte P.A. — die terzake steeds aanwezig is geweest — niet wijzigde; dat deze overeenkomst trouwens laat uitschijnen dat betichte P.

A. er groot belang bij had dat het dier goedgekeurd zou worden;

Dat het feit te weten dat betichte R.J. alleen de beslissing genomen heeft nopens de keuze van het slachthuis waar de koe zou worden heen gevoerd de na te komen verplichtingen niet beïnvloedt;

Dat de bewering dat de ziekelijke toestand in dewelke de koe verkeerde goed zichtbaar was, de verplichting van betichten P.A. en R.J. ervoor te zorgen dat de nodige inlichtingen hieromtrent verschaft zouden worden onaangeroerd laat; dat het inderdaad van belang was de vermoedelijke oorzaak van deze toestand kenbaar te maken om tot een gepaste keuring te kunnen overgaan;

Overwegende dat betichte P.A. en R.J. zich ten huize van veekoopman V.L. te K. hebben begeven vooraleer naar het slachthuis van Antwerpen met de zieke koe te rijden; dat betichte V.L., die de zieke koe met zijn vennoot K.J. moest kopen, hen van daar uit tot in het slachthuis van Antwerpen vergezeld heeft;

Overwegende dat zelfs indien, naar de beweringen van betichten V.L. en K.J., hun door betichte P.A. (volgens de eerste verklaringen van V.L. — stukken 81 en 210) of door betichte R.J. (volgens verklaring van K.J., stukken 22, 44 en 518) verklaard werd dat de koe door een te zware stier besprongen werd, zij alleszins met deze nogal vreemd aandoende uitlegging al te gewillig genoegdoening hebben genomen om zulks als een vaststaand feit aan te nemen zonder enige verdere toelichting te vragen of enigszins aandacht te wijden aan de toestand van de koe die in de aanhangwagen lag en niet meer op eigen krachten kon gaan;

Dat uit de stellige verklaring van betichte B.K., die hierbij niet het minste belang heeft, blijkt dat, in tegenstrijd met zekere beweringen van betichte K.J., deze hem spontaan de uitlegging van het bespringen door een zware stier gegeven heeft en dat betichten P.A. en R.J. hem hieromtrent niets gezegd hebben;

Dat betichten V.L. en K.J. thans aannemen dat betichte V.L. de uitlegging van het bespringen door een zware stier, dewelke hem door R.J. zou zijn verstrekt geworden aan betichte K.J. medegedeeld heeft, en dat deze laatste zulks aan betichte B.K. eenvoudig verder overgemaakt heeft;

Dat het des te bevreemdender voorkomt dat betichten V.J. en V.L. zulke verklaring zonder meer hebben aanvaard; dat zij sinds lang met het vak zijn vertrouwd en dat zulke ongevallen bij uitzondering moeten voorkomen;

Overwegen dat de fout door betichten V.J. en V.L. ontegensprekelijk begaan besloten ligt in het feit dat zij deze ongewone uitlegging overgemaakt hebben zonder enig voorbehoud als een vaststaand en onbetwistbaar feit hetwelk zij gedekt hebben door hun krediet op het slachthuis te Antwerpen;

Overwegende dat betichte B.K. zich ook met deze verklaring te lichtvaardig vergenoegd heeft en geen verdere inlichtingen gevraagd heeft aan de andere aanwezige betichten, als wanneer de ongewone omstandigheden in dewelke de zaak zich voordeed, ondermeer de omstandigheid dat het dier geslacht werd buiten de daarvoor voorziene uren en de toelichting die hem door betichte Kloock Jozef verschaft werd, hem moesten doen inzien dat het om een gewone slachting ging;

dat het hem daarenboven behoorde, nadat hij vastgesteld had dat hij, tengevolge van de niet betaling van de taks, tot de keuring niet mocht overgaan, de gepaste maatregelen te treffen om zijn opvolgende kol-

lega op de hoogte van de bijzonderheden van de zaak te stellen;

Dat, om hieraan te ontsnappen het niet volstaat te beweren dat betichte B.K. alleszins het in voege zijnde systeem nageleefd heeft; dat zelfs indien het dier in het boek van de noodslachtingen niet moest worden opgeschreven, zulks niet verboden was; dat er eveneens nog andere eenvoudige middelen voorhanden waren voor een normaal voorzichtig veearts om de zich opdringende plicht tot voorlichting te vervullen en zijn opvolger te verwittigen (brief, telefoon, bezoek op het slachthuis's anderendaags...; zie hieromtrent brief de dato 9 maart 1961 van de bestuurder van het slachthuis te Antwerpen dewelke nochtans van het verkeerd standpunt vertrekt dat het dier normaal op de slachtingsvloer aangekomen was — stukken 470, 469);

Overwegende dat deze samenlopende fouten van de voormelde betichten tot gevolg hebben gehad dat de keuring van het vlees niet naar behoren is geschied;

Overwegende dat het ter zake alleszins om een noodslachting ging, de koe ziek of verongelukt zijnde;

Dat, indien de veearts die het dier de volgende dag gekeurd heeft en die niet ter zake is, moest weten dat een dier, dat afgemaakt werd zonder dat de slachttingsaangifte voorzien bij de wet van 5 september 1952 gedaan werd, gelijkgesteld wordt met een in nood geslacht dier, zulks nochtans de verantwoordelijkheid van de betichten niet ontnemt;

Dat het inderdaad voorkomt, dat de voorzorgsmaatregelen nauwgezetter kunnen en moeten zijn, wanneer het gaat om een zieke koe of om een koe die zich niet meer normaal voortbeweegt om onbekende redenen dan deze die werden in achtgenomen ten opzichte van een dier dat aangedaan is met zichtbare gevolgen van een bepaald en vaststaand ongeval of dat met in nood geslachte dieren gelijkgesteld wordt ingevolge artikel 1, 5 lid 2 van de wet van 5 september 1952;

Dat in de verschillende gevallen van noodslachtingen geen ante-mortem onderzoek vereist is en een tweede onderzoek — buiten het geval voorzien door artikel 30 van het koninklijk besluit de dato 9 maart 1953, dat terzake niet toepasselijk is — slechts vereist is voor dieren geslacht tengevolge van noodslachting buiten een openbaar slachthuis, doch dat bij een noodslachting wegens onbekende oorzaak een bacteriologisch onderzoek moet plaats grijpen (cf. verslag Inspecteur veearts Mahieu, stuk 439);

Dat de samenlopende gedragingen van de vijf betichten tot gevolg hebben gehad dat het vlees's anderen-daags gekeurd werd zonder dat tot dit bacteriologisch onderzoek overgegaan werd;

Overwegende dat het gebrek aan organisatie en samenwerking in het slachthuis te Antwerpen waarvan de betichten gewag maken hun eigen fouten niet verantwoordt en hun verantwoordelijkheid niet wegneemt;

Overwegende dat het in de gegeven omstandigheden zonder belang is dat het dier naar de gewone slachtingsvloer werd gebracht daar betichten P.A., R.J., K.J. en V.L. wisten dat het om een noodslachting ging en betichte B.K. daarvan eveneens bewust was zoals hieroren bepaald;

Overwegende dat uit de door het provinciaal instituut te Antwerpen en het staatslaboratorium te Ukkel gedane onderzoeken blijkt dat door gepaste en normale ontledingen de besmetting van het vlees zeer duidelijk was (stukken 72 à 74 en 435 à 437, 202 à 204 en 444 à 446);

Dat de kiemen van salmonella's bijgevolg konden worden ontwaard door een normale en gepaste ontleding;

dat het derhalve hoegenaamd niet voorkomt dat de ontleding, die had moeten plaats grijpen op het laboratorium te Antwerpen ten gepaste tijde — het is te zeggen voor dat het vlees geschikt werd verklaard — negatief zou zijn gebleven, zoals dit het geval is geweest, indien de betichten de hun ten laste weerhouden fouten niet hadden begaan, en dat de ongeschiktheid van het vlees niet zou ontdekt zijn geworden;

Dat het oorzakelijk en noodzakelijk verband tussen de fouten van de betichten P.A., R.J., K.J., V.L., B.K. en de ontstane schade vaststaat;

Overwegende dat de eerste rechter beslist heeft dat de fouten ten laste van betichte V. de N.F. gelegd ter zake eerder teoretisch voorkomen en zonder verband zijn met de ondergane schade;

Overwegende dienvolgens dat de feiten van de testlegging bewezen zijn gebleven ten laste van betichten K.J. en V.L. en bewezen geworden ten laste van betichten B.K. R.J. en P.A.;

Dat de slagen of verwondingen aan verschillende personen veroorzaakt zich vermengen in hoofde van ieder der betichten om in hoofde van ieder van hen het gevolg te zijn geweest van eenzelfde gebrek aan vooruitzicht of voorzorg;

Dat de hiernabepaalde straffen als een juiste beteugeling van deze feiten voorkomen;

Overwegende dat de feiten ten laste van betichte V. de N.F. gelegd niet bewezen zijn gebleven;

2. Op burgerlijk gebied

Om deze redenen,

Het Hof,

Alle andere of meer omvattende conclusies van de hand wijzende als ongegrond;

Ontvangt de beroepen behalve het beroep van de burgerlijke partij P.A. in zover het tegen betichten K.J. en V.L. gericht is;

Verklaart dit laatste beroep niet ontvankelijk in deze mate;

Ontvangt het incidenteel beroep van de burgerlijke partij Moeskops Julius in zover het tegen betichten K. J. en V.L. gericht is;

Verklaart het niet ontvankelijk voor het overige;

Op strafgebied,

Stelt vast dat de verjaring van de openbare vordering regelmatig gestuit werd;

Doet het bestreden vonnis te niet behalve in zover betichte V. de M.F. vrijgesproken werd en buiten zake zonder kosten gesteld werd;

Veroordeelt betichten K.J. en V.L. en, bij eenparige stemmen, betichten B.K., R.J. en P.A.

Ieder tot een gevangenisstraf van drie maanden en een geldboete van 250 F vermeerderd met 190 opdecimen en alzo gebracht op 5.000 F, of bij gebrek aan betaling binnen de wettelijke termijn, vervangen door een subsidiaire gevangenzitting van twee maanden;

En aangezien betichte sub. 1, 2, 3, 5 en 6 vroeger nooit gestraft geweest zijn tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan 3 maanden en de omstandigheden der zaak van aard zijn te laten hopen dat zij zich zullen beteren, mits toepassing van de hiernavermelde genadigheidsmaatregel; gezien artikel 9 der wet van 31 mei 1888, gewijzigd door artikels 1, 2 en 3 der wet van 14 november 1947, ter zitting door de heer voorzitter aangeduid, beveelt dat de uitvoering

van het huidig arrest zal opgeschorst worden gedurende een termijn van vijf jaren te rekenen van heden, wat betreft de uitgesproken hoofdgevangenisstraffen, zo gedurende dit tijdperk de betichten geen nieuwe veroordeling ondergaan tot een criminele straf of tot een hoofdgevangenzitting van meer dan één maand.

Verwijst ieder der betichten K.J., V.L., B.K., R.J. en P.A. in één/vijfde der kosten der beide aanleggen, behalve de kosten van dagvaarding en van beroep van het Openbaar Ministerie tegen V. de M.F.

Legt deze laatste kosten ten laste van de Staat;

Op burgerlijk gebied,

.....

NOOT: Tegen dit arrest is er voorziening in verbreking.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1ste Kamer. — 12 maart 1964.

Voorzitter : M. Bossaert.

Rechters : M.M. Beeckman en Moerenhout.

Beslag onder derden. — Mogelijkheid tot opheffing van de sanctie van art. 577 R.V. tegen de derde beslagene, die na hoger beroep eerst de bij artikel 571 R.V. voorgeschreven verklaring doet.

De bij art. 577 R.V. bepaalde sanctie heeft de waarde van een bedreiging, die naargelang van omstandigheden al dan niet door de rechter tenuitvoer gelegd wordt. Hij kan de veroordeling van de derde beslagene opheffen, indien in de loop van de beroepsinstantie de bij art. 571 R.V. voorgeschreven verklaring alsnog gedaan wordt en over de rechtzinnigheid van deze verklaring geen betwisting bestaat. Het behoort echter de derde beslagene te veroordelen tot de kosten van het hoger beroep.

N.V. Les Eleveurs Propriétaires et Industriels Belges
E.P.I. t./ N.V. Bank van Brussel en Weymeels.

Gehoord de partijen in hun middelen en besluiten;
Gezien de stukken, o.m., in een eensluidende uitgifte overgelegd, het vonnis tussen partijen gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde, vierde burgerlijke Kamer, de dato 27 december 1962;

Overwegende dat het beroep tijdig en regelmatig naar de vorm werd ingesteld;

Overwegende dat de oorspronkelijke medeverweerder Jean Weymeels, die in tussenkomst en tot gemeenverklaring van het onderhavig arrest is opgeroepen, geen pleitbezorger stelt;

Overwegende dat Weymeels door vonnis van 20 juli 1961 der Rechtbank van eerste aanleg te Oudenaarde, zetelende in koophandelszaken, veroordeeld werd om geïntimeerde te betalen de hoofdsom van 95.519 F, meer de gerechtelijke rente en de kosten; dat geïntimeerde, tot tenuitvoerlegging van voormelde uitspraak, bij exploit van 30 augustus 1962 beslag onder derden betekende in handen van appellante;

Overwegende dat geïntimeerde, overeenkomstig artikelen 568 en 570 W.B.R., bij exploit van 12 september 1962 appellante dagvaardde tot het doen van verklaring nopens haar bezit van gelden of goederen de voornoemde Weymeels toebehorende, met aanzegging dat bij ontstentenis hiervan binnen de wettelijke termijn, ze zui-

vere schuldenares van de oorzaken van het beslag kon worden verklaard;

Overwegende dat de eerste rechter, bij verstek wegens niet verschijnen van de beslagen partij en de derde-beslagene, door éénzelfde vonnis over het derden beslag van-waarde-verklaring verleende en appellante, die verzuimd had zich te schikken naar het voorschrift van art. 571 W.B.R., veroordeelde tot betaling aan geïntimeerde van de bedragen door Weymeels verschuldigd (art. 577 W.B.R.);

Overwegende dat appellante thans een uittreksel aanbrengt van het proces-verbaal der verklaring die ze, als derde beslagene, op 22 mei 1963 aflegde ter griffie der rechtbank van eerste aanleg te Gent; dat over de rechtzinnigheid dezer verklaring geen betwisting bestaat en dus dient aangenomen dat, op het ogenblik van het derden beslag, geen gelden of goederen van Weymeels in haar bezit waren;

Overwegende dat de sanctie bepaald door art. 577 W.B.R. de waarde heeft van een bedreiging die, naar gelang de omstandigheden, al dan niet door de rechter ten uitvoer gelegd wordt;

Overwegende dat appellante, de verplichtingen haar opgelegd door art. 571 en volgende van het W.B.R., in de loop van de beroepsinstantie vervuld heeft; dat geen redenen voorhanden zijn om haar de ontlasting te weigeren van de veroordeling door het vonnis a quo te haren opzichte uitgesproken;

Overwegende dat, terwijl de kosten van het beroep door de nalatigheid van appellante veroorzaakt zijn, het rechtmatig voorkomt deze te haren laste te leggen;

Om deze redenen:

het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935, Alle andere en meeromvattende besluiten als ongegrond verwerpend, oordelende bij verstek wegens niet verschijnen tegenover de partij Jean Weymeels en op tegenspraak tegenover de andere,

Ontvangt het beroep en verklaart het ten dele gegrond; dienvolgens vernietigt het bestreden vonnis in zover het appellante veroordeelt tot betaling aan geïntimeerde van de bedragen haar door voornoemde Jean Weymeels verschuldigd; dienaangaande opnieuw recht doende, verklaart dit gedeelte van de oorspronkelijke eis ongegrond en wijst het af;

Verklaart het arrest voor gemeen aan de verstekmakende partij Jean Weymeels;

Veroordeelt appellante tot de kosten van de aanleg.

NOOT: Zie in dezelfde zin Hof Gent (5e Kamer) 19 maart 1962, R.W. 1962/63, 274.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE LUIK

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 25 maart 1964.

Voorzitter: M. Goffinet.

Rechters: M.M. Van Hamont en Vermeire.

Advokaat-generaal: Mr. Jkh. Glenisson.

Regeling van rechtsgebied. — Verzoek van de procureur-generaal bij het Hof van Beroep aan de kamer van inbeschuldigingstelling om het rechtsgebied te regelen naar aanleiding van tegenstrijdige beslissingen van twee raadkamers. — Onbevoegdheid.

Uit de algemene en gebiedende termen van art. 19 van de wet van 25 maart 1876 op de bevoegdheid, bepalend dat het Hof van Cassatie kennis neemt van de regelingen van rechtsgebied, van de vorderingen tot verwijzing van een rechtbank naar een andere en het verhaal op rechterlijke ambtenaren, moet afgeleid worden dat de bepalingen van art. 540 S.V. zijn afgeschaft (zie nader de beschikking).

Inzake Hagelstein.

Verzoekschrift tot regeling van rechtsgebied

Aan de Heren Eerste Voorzitter,
Voorzitter en Raadsheren van het
Hof van Beroep te Luik.

De ondergetekende Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Luik, heeft de eer U te vertogen:

1) dat de Raadkamer der Rechtbank van eerste aanleg te Luik, bij bevel van 13 december 1963 de heer Onderzoeksrechter te Luik ontlastte van het onderzoek in zake het Openbaar Ministerie tegen Hagelstein Hubert, François, Edgard, geboren te Sint-Martensvoeren, op 28 februari 1904, echtgenoot van Kloos Maria, verblijvende te 's Gravenvoeren, Boomstraat 141, voortgaande op de verklaring van verdachte bij zijn eerste verhoor op 28 september 1963 door de Heer Onderzoeksrechter en dat luidt als volgt: « avant que vous ne commenciez vos interrogatoires de Magistrat Instructeur, je demande formellement en application de la nouvelle loi linguistique du 9 août 1963, que la procédure soit faite par la juridiction compétente de l'arrondissement de Tongres ».

verdacht van te 's Gravenvoeren:

A) valsheid in geschriften en gebruik dezer;

B) Misbruik van vertrouwen.

2) dat de zaak aanhangig gemaakt werd bij de Heer Onderzoeksrechter bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Tongeren die de hem gegeven opdracht niet aanvaardde daar hij oordeelde dat op 1-7-1963, datum dat de zaak in onderzoek gesteld werd, verdachte verbleef in het arrondissement Luik;

dat bij toepassing van artikel 17 van de wet van 9-8-1963, de Rechtbanken waarvan het rechtsgebied werd gewijzigd, blijven kennis nemen van de zaken die er vóór de inwerkingtreding van deze wet regelmatig aanhangig waren of die er in vooronderzoek of onderzoek waren;

dat art. 10 derzelfde wet niet geldt voor deze zaken zdat de zaak verkeerdelijk voor bevoegdheid overgemaakt werd naar het Parket van Tongeren;

3) dat de Raadkamer der Rechtbank van eerste aanleg te Tongeren deze zienswijze deelde en bij bevel van 17 januari 1964 de heer Onderzoeksrechter te Tongeren ontlastte van dit onderzoek;

4) dat in de huidige stand van de zaak er tegen-

strijdigheid bestaat tussen het bevel van ontlasting der Raadkamer van Luik, in dato 13 december 1963 en het bevel van ontlasting der Raadkamer van Tongeren, in dagtekening van 17 januari 1964, beslissingen in kracht van gewijsde getreden;

5) dat de normale gang van het gerecht bijgevolg onderbroken is en dat er aanleiding bestaat tot het regelen van rechtsgebied.

Om deze redenen :

Gelet op de artikelen 525, 539, 540 en volgende van het Wetboek van Strafvordering;

Verzoekt dat het Hof — Kamer van Inbeschuldigingstelling, behage, rechtdoende bij regeling van rechtsgebied, de zaak te verwijzen naar zulke rechtsmacht als naar behoren.

Aldus gedaan in het Parket-generaal te Luik, de 25 februari 1964.

Voor de Procureur-Generaal :
De Advocaat-generaal,
J. Kellens.

.....
Gezien het verzoekschrift de dato 25 februari 1964, door de Heer Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Luik, op voet van de artikelen 525, 539 en 540 van het Wetboek van Strafvordering ingediend, en strekkende tot regeling van rechtsgebied;

Overwegende dat de Raadkamer der Rechtbank van eerste aanleg te Luik, bij bevel van 13 december 1963, de Onderzoeksrechter te Luik van het onderzoek der strafzaak ten laste van Hagelstein Hubert, François, Edgard, verblijvende te 's Gravenvoeren, ontlastte en de stukken der rechtspleging terugzond naar de Procureur des Konings om te handelen als naar rechte;

Dat de Procureur des Konings te Luik, de bundel ter beschikking overmaakte aan zijn collega de Procureur des Konings te Tongeren, dewelke bij rekwisitorium van 18 december 1963, de Onderzoeksrechter te Tongeren gelastte een gerechtelijk onderzoek te openen over dezelfde feiten en wegens dezelfde telastlegging;

Overwegende dat de Raadkamer der Rechtbank van eerste aanleg te Tongeren, bij bevel van 17 januari 1964, op haar beurt de Onderzoeksrechter te Tongeren van gezegd onderzoek ontlastte en de stukken der rechtspleging weer zond naar de Procureur des Konings om te handelen als naar rechte;

Overwegende dat ingevolge deze twee strijdige beslissingen de Heer Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep alhier, de Kamer van Inbeschuldigingstelling verzoekt, van het rechtsgebied te regelen;

Verzoekt dat het ter zake gaat over dezelfde beschuldigingen, dezelfde misdrijven en ten laste van dezelfde verdachte:

Overwegende dat artikel 526 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt als volgt : « Er is aanleiding tot regeling van rechtsgebied door het Hof van Cassatie in criminele zaken, in correctionele zaken of in politiezaken, wanneer Hoven, Rechtbanken of Onderzoekersrechters, die niet onder elkanders rechtsgebied staan, kennis hebben van hetzelfde misdrijf of van met elkan- der samenhangende misdrijven of van dezelfde overtreding »;

Overwegende dat artikel 540 van het Wetboek van Strafvordering van voorgaande bepaling afwijkt wanneer twee onderzoeksrechters of twee rechtbanken van eerste aanleg, kennis hebbende van hetzelfde misdrijf of van met elkander samenhangende misdrijven, gevestigd zijn binnen het gebied van hetzelfde Hof van Beroep, in welk geval gezegd artikel de vraag tot

regeling van rechtsgebied van de bevoegdheid stelt van dit zelfde Hof van Beroep;

Overwegende nochtans dat artikel 19 der Wet van 25 maart 1876 over de bevoegdheid bepaalt dat het Hof van Cassatie kennis neemt van de regeling van rechtsgebied, van de vorderingen tot verwijzing van de een naar de andere rechtbank en van de verhalen op de Rechter;

Overwegende dat het ter zake een geschil betreft dat de bevoegdheid aanbelangt;

Overwegende dat uit de algemene en gebiedende termen, zonder enige exceptie, van deze wetsbepaling betreffende de uitsluitelijke bevoegdheid van het Hof van Cassatie inzake regelingen van rechtsgebied, moet afgeleid worden dat de bepalingen van artikel 540 van het Wetboek van strafvordering geschrapt zijn, niet-tenstaande de redenen tot twijfel, spruitende uit de bewoording van artikel 15, derde alinea der Wet van 4 augustus 1832, dat voorhoudt dat het Hof van Cassatie uitspraak doet in zake regeling van rechtsgebied in de gevallen die niet voor een ander Hof of Rechtbank dienen gebracht te worden (Pandectes Belges, V^o, Règlement de Juges, nrs. 146 en 176);

Om deze redenen :

Het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling;

Gelet op artikelen 13 en 24 der Wet van 15 juni 1935; 526 Wetboek van Strafvordering, artikel 19-2° Wet van 25 maart 1876;

Verklaart zich onbevoegd om uitspraak te doen over het hiervoren aangehaald verzoekschrift;

Zendt de zaak terug naar de Heer Procureur-Generaal om te handelen als naar rechte.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

13 april 1964.

Voorzitter : M. Kranzen.
Rechters : M.M. Perilleux en Strauven.
Advokaten : Mrs. Demal en Aerts.

Wildschade. — Plicht van de jachthouder de wildstand binnen redelijke grenzen te houden. — Aansprakelijkheid voor abnormale schade.

De belangen van de landbouw overtreffen stellig deze van de jagers, die in hun vrije uren een sport beoefenen. Als een fout moet worden beschouwd het feit, dat de houder van het jachtrecht voor zijn genoegen een wildstand houdt, die aan de naburige landbouwexploitaties abnormale schade veroorzaakt.

Een schade van meer dan 35.000 F in de loop van twee jaar is abnormaal. De exploitant van de landbouwonderneming kan niet verplicht worden uitgaven te doen om zich tegen de foutieve nalatigheid van een ander te beschermen.

Galand t./ Jeuris en Gilot.

Gelet op de bestreden vonnissen van de Vrederechter van het kanton St.-Truiden, respectievelijk van 23.4.1963, 18.6.1963 en 15.10.1963;

Overwegende dat geïntimeerde Gilot, alhoewel beoorlooflijk gedagvaard, niet verschenen, noch geldig tegenwoordig is;

Gehoord de verschijnende partijen in hunne midelen en besluiten;

Overwegende dat alleen het eindvonnis van 15.10.1963 regelmatig en in vorm van uitvoerbare uitgifte wordt overgelegd;

Overwegende dat daarenboven voor wat de partij Gilot betreft er tussen deze en appellant in eerste aanleg geen geschil aanhangig was, zodat het beroep tegen haar ingesteld door de appellant, oorspronkelijk medeverweerder, niet ontvankelijk is; dat uit hetgeen voorafgaat blijkt dat alleen het beroep ingesteld door partij Galand tegen de partij Jeuris, voor wat betreft het eindvonnis ontvankelijk is;

Overwegende dat bij dit vonnis de eerste rechter aan geïntimeerde Jeuris schadevergoeding toekeende voor schade aangericht aan zijn fruitplantage door wild voortkomende van de jacht van appellant;

Overwegende dat de eerste rechter terecht als principe gesteld heeft dat de verantwoordelijkheid voor de wildschade moet beoordeeld worden in het licht van de huidige opvattingen voor de verantwoordelijkheid ter zake; dat de belangen van de landbouw, voorname tak van de economische bedrijvigheid van het land, stellig deze van de jagers, die een sport beoefenen in hun vrije uren, overtreft;

Overwegende dat in het licht van dit principe als een fout moet worden beschouwd het feit dat de houder van het jachtrecht voor zijn genoegen een wildstand in stand houdt, die abnormale schade aan de naburige landbouwuitbatingen veroorzaakt;

Overwegende dat om een fout tegen de houder van het jachtrecht te kunnen weerhouden, het niet nodig is dat het bewezen is dat de jager nagelaten heeft het wild gedurende het jachtseizoen te verdelen, zodat het in overmatige hoeveelheid aanwezig is en daardoor schade heeft aangericht, maar dat het voldoende is dat het bewezen wordt dat abnormale schade wordt aangericht aan een landbouwuitbating door het wild, dat de houder van het jachtrecht op een in de nabijheid gelegen goed voor zijn genoegen heeft in stand gehouden;

Overwegende dat uit het door de eerste rechter bevolen deskundig onderzoek, aangevuld door een verhoor van getuigen, duidelijk bewezen is dat er in twee jaar voor meer dan 35.000 F schade werd aangericht aan de fruitplantage van geïntimeerde Jeuris; dat deze schade werd aangericht door hazen voortkomende uit het bos waarin appellant ze in stand hield;

Overwegende dat deze schade abnormaal is en ver het risico te boven gaat dat geïntimeerde Jeuris normaal moest dragen;

Overwegende dat deze ook niet verplicht was onkosten te doen om zijn plantage te beschermen tegen de gevolgen van de (positieve) lees: foutieve nalatigheid van een ander;

Overwegende dat appellant ook niet de overmacht kan inroepen;

Dat indien de weersomstandigheden gedurende de winter 1962-63 buitengewoon ongunstig waren, het aan appellant behoorde de nodige voorzorgsmaatregelen te treffen, namelijk deze aangeduid door de eerste rechter, om te beletten dat de hazen welke hij op zijn jacht wenste in stand te houden om het even welk hun aantal was, zich niet zouden vergrijpen aan het goed van een ander;

Overwegende dat in het licht van deze beschouwingen de feiten, die appellant vraagt te bewijzen, niet afdoende zijn ter zake en geen verdere onderzoeksmaatregelen nodig zijn;

Gelet op de voorschriften van de art. 2-30 tot 27 der wet van 15 juni 1935, die werden nageleefd;

Om deze beweegredenen en de niet tegenstrijdige redenen van de eerste rechter,

De Rechtbank, zetelende in graad van beroep, de zetel regelmatig samengesteld zijnde, rechtdoende op tegenspraak tussen de partijen Galand en Jeuris en bij verstek ten opzichte van partij Gilot, alle andere en tegenstrijdige besluiten als ongegrond verwerpend, verklaart het beroep tegen de vonnissen van 23.4 en 18.6.1963 niet ontvankelijk in zijn geheel;

Verklaart het beroep tegen het eindvonnis van 15.10.1963 niet ontvankelijk ten opzichte van de partij Gilot, doch ontvankelijk ten opzichte van de partij Jeuris;

Verklaart dit beroep nochtans ongegrond en bekrachtigt het bestreden vonnis van 15.10.1963 in al zijn beschikkingen;

Veroordeelt appellant in de kosten van beroep.

NOOT: Het bestreden vonnis van de Vrederechter te Sint-Truiden d.d. 15 oktober 1963 verscheen reeds vroeger in het R.W. 1963/1964, 1382.

BOEKBESPREKING

I. De Weerd. — Het taalgebruik in het bedrijfsleven. Commentaar bij de wet van 2 augustus 1963. — Uitgave Vlaams Economisch Verbond, Antwerpen. 1964. 86 blz.

De wet van 2 augustus 1963, die uiterst belangrijke bepalingen bevat betreffende de vernederlandsing van het bedrijfsleven, heeft in velerlei middens aanleiding gegeven tot felle betwistingen wat betreft haar toepassing.

De termen die in deze wet gebruikt worden zijn van dien aard dat meerdere interpretaties mogelijk zijn en dat het niet a priori met stelligheid kan vastgesteld worden op welke handelingen en akten haar bepalingen van toepassing zijn. Een juridisch onderzoek desaan gaande was dan ook volstrekt noodzakelijk.

Dit commentaar werd ons thans op voortreffelijke wijze bezorgd door Mr. I. De Weerd in zijn boekje over «Het taalgebruik in het bedrijfsleven» dat uitgegeven werd door het Vlaams Economisch Verbond.

Na de algemene inleiding betreffende de betekenis van de wet geeft de auteur een overzicht van de taalgebieden, zoals zij voorkomen in de wettelijke teksten met het bijzonder regime dat voor deze gebieden wordt uitgestippeld. Daarna onderzoekt Mr. De Weerd op welke akten en bescheiden de wettelijke regeling van toepassing is. Dit is wel het belangrijkste gedeelte van het boek want hier worden de vele betwistingen, die zich voordoen, opgelost aan de hand niet enkel van de voorbereidende werken, maar ook van de rede-lijkheid en het gezond verstand. Waar voortaan nog getwijfeld wordt zal men met volstrekte zekerheid in de uiteenzetting van Mr. De Weerd de oplossing kunnen vinden van de vraagstukken betreffende de toepassing van de wet op bepaalde akten.

In een afzonderlijk hoofdstuk worden onderzocht de akten en bescheiden voorgeschreven door wetten en reglementen, zoals deze in de wet van 2 augustus 1963 genoemd worden en verder dezelfde documenten bestemd voor het personeel.

Zeer nuttig is ook het onderzoek dat ingesteld wordt betreffende de exploitatiezetels van de vennootschappen, daar deze aanleiding kunnen geven tot allerlei moeilijkheden en betwistingen.

De laatste hoofdstukken van het boek hebben betrekking op het taalgebruik van de openbare diensten in hun betrekkingen met private bedrijven en op de sancties, de procedure en het toezicht.

De uiteenzetting van Mr. De Weerdt laat een dubbele conclusie toe. Eerst en vooral blijkt er uit welke reusachtige betekenis de wet van 2 augustus 1963 heeft voor de vernederlandsing van het bedrijfsleven. Wanneer zij naar behoren wordt toegepast is er voor de Vlaamse beweging een geweldige vooruitgang te boeken. Maar tevens blijkt uit het werk hoeveel onvolmaaktheden er nog in de wet voorkomen en hoeveel onzekerheden nog dienen opgelost te worden. Dit zal de taak zijn van de vaste commissie voor taaltoezicht, die geroepen is om talrijke problemen, die nog onzeker zijn, te beslechten.

Het boekje wordt aangevuld met een reeks uiterst nuttige bijlagen, wettelijke teksten en uittreksels uit de voorbereidende werken, die heel het materiaal, waarop de verdere interpretatie van de wet dient gesteund te worden, samenbundelen.

Het werk van Mr. De Weerdt is onmisbaar niet alleen voor elk bedrijf, doch voor iedereen die belang stelt in de Vlaamse beweging.

De voortreffelijke hoedanigheden ervan worden in het licht gesteld door een inleidend woord van de heer H. Cappuyns, algemeen voorzitter van het Vlaams Economisch Verbond en een woord vooraf van Prof. Dr. R. Vandeputte.

Het lijdt geen twijfel dat dit uitstekend en onontbeerlijk werkje zeer spoedig zal uitgeput zijn.

R. V.

BALIELEVEN

Verbond der Belgische Advocaten

In verband met de moeilijkheden tussen de Regering en het Korps der geneesheren en de in gang zijnde onderhandelingen heeft het Bureau van het Verbond der Belgische Advocaten de onderstaande motie uitgebracht.

* * *

Het Bureau van het Verbond van Belgische Advocaten verheugt zich er in dat de onderhandelingen tussen de Regering en de Syndicale Kamers der Geneesheren opnieuw aangeknoopt werden. Het drukt de wens uit die onderhandelingen te zien uitlopen op een akkoord dat, enerzijds, de sociale vereisten van onze tijd in acht neemt en, anderzijds, aan het uitoefenen van de geneeskunde de onafhankelijkheid, intrinsiek eigen aan dit beroep, waarborgt. Het acht zich gerechtigd deze mening te uiten, gezien de analogie tussen de leidende principes die het beroep van geneesheer en dat van advocaat beheersen, daar beide beroepen grond zijn op verhoudingen van persoonlijk vertrouwen.

**Vlaamse conferentie der balie van Antwerpen :
Dinsdag 5 mei 1964 in het Internationaal Zeemanshuis :
Bespreking van het wetsontwerp strekkende tot
wijziging van het gerechtelijk wetboek.**

Met een inleider als Mr. Carlos De Baeck, oud-voorzitter van de Vlaamse Conferentie en Senator,

verslaggever voor de Senaat van het wetsontwerp, kon het niet anders of de belangstelling moest zeer groot zijn. Het was dan ook voor een zeer gevulde zaal dat Mr. De Baeck de besprekingen opende.

Het waren voornamelijk de artt. 472 tot 508 betrekking hebbende op de tuchtraden van beroep en de Nationale Orde van Advocaten die door de inleider werden besproken.

Tevens wees spreker op de werkwijze die bij de bespreking van het ontwerp in de sub-commissies en in de commissies wordt gevolgd.

Als alles naar wens verloopt vangt 1965 met een nieuw gerechtelijk wetboek aan.

Dat alles niet naar wens verloopt bleek reeds onmiddellijk toen de aanwezige confraters een vuurwerk van vragen afvuurden op een zeer kritische toon.

Oud Stafhouder Ooms vroeg met aandrang waarom niet meer vrouwen wordt geschonken aan de balies.

Mr. Cortvriend stond sceptisch tegenover de taal waarin het project werd opgebouwd. Ondanks het feit dat de Nederlandse tekst ditmaal geen kleurloze vertaling is blijkt hij toch op verschillende plaatsen gebrekkelijk te zijn.

Mr. Pollet verliet het tot dan besproken hoofdstuk en besprak het «monopolie» van de advocaat.

Waar art. 9 par. 2 van het wetboek van burgerlijke procedure (K.B. 30/3/36 art. 1) zegt: «Mogen enkel als gemachtigde pleiten, de advocaten of de in elke zaak door de rechter inzonderheid daartoe toegelaten persoon» is deze «inzonderheid» ver te zoeken.

Al te weinig magistraten maken gebruik van hunne bevoegdheid een volmachtdrager te weren.

Mr. Willy Hendrickx sloot zich, met een fel gemaakte tussenkomst, bij vorige spreker aan en wees op het grote belang ervan voor de jonge advocaat.

Deze ziet inderdaad op zijn gebied, dat hoofdzakelijk over kleine zaken is uitgestrekt, meer en meer mogelijkheden verdwijnen.

Afgevaardigden van vakbonden, gevolmachtigde bedienden, accountants, zaakwaarnemers, het bestaan van de tegenverzekering, enz. ontnemen hem een massa zaken.

De rechtsonderhorige is niet verdedigd zoals het hoort door mensen die in vele gevallen de nodige juridische opleiding missen, die niet verantwoordelijk zijn voor beroepsfouten en die niet op de hoogte zijn van de onontbeerlijke beroepsregelen.

Mr. De Baeck beantwoordde alle hem gestelde vragen op zeer handige wijze.

De kwestie van het beroepsmonopolie schijnt onoplosbaar gezien in het politiek kader.

Het antwoord, dat ten slotte de magistraten de nodige controle kunnen uitoefenen, is moeilijk te weerleggen.

Aan hen dus de nodige gestrengheid aan de dag te leggen en voor elk geval na te gaan of de nodige waarborgen worden geboden.

Na deze antwoorden volgt nog een vinnig debat waarvan vrijwel alle aanwezigen actief deelnamen.

Mr. Marinus pleitte voor een verruiming van de vrijheden op beroepsgebied.

Mr. Wuyts vroeg de openbaarmaking van de beslissingen in de tuchtraden.

De desbetreffende tekst wordt gezocht, gevonden en voorgelezen.

Tot slot volgt een bespreking aangaande tarifiering en het opnemen van de ereloonstaat bij de gerechtskosten.

Het ontwerp bevat de mogelijkheid dat bij K.B. de ze regeling wordt ingevoerd.

Voorzitter Jef Dyck dankte spreker en aanwezigen voor de zeer interessante avond.

Nog lang werd verder gedebateerd en naar men zegt werd laat in de nacht de juiste oplossing gevonden.

Deze is echter niet vatbaar voor publikatie.

E. L.

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

De Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen zond aan haar leden onderstaand rondschrĳven :

* * *

Ter herinnering aan onze eminente Confrater wijlen Mr. Herman De Jongh richt de Vlaamse Conferentie jaarlijks een welsprekendheidswedstrijd in tussen de stagiaires.

Deze Herman De Jongh-prijskamp wordt dit jaar ingericht in de eerste helft van de maand juni.

De winnaars worden beloond met prachtige geldprijzen waardoor U in de gelegenheid wordt gesteld om een eerste grote financiële zaak te doen !

Alles strekt U tot voordeel om deze zaak glansrijk te winnen :

1) U kiest zelf uw cliënt en uw zaak (het onderwerp staat u dus vrij, binnen een juridisch, literair en kultureel kader).

2) U kiest zelf de wapens en de meest gunstige zijde (pro of contra).

3) Er is geen tegenstrever die uw zorgvuldig opgebouwde besluiten ontzenuwt door zijn «vervelende» ervaring !

4) De rechtbank waarvoor u pleit is ditmaal niet samengesteld uit magistraten doch uit oud-voorzitters der Vlaamse Conferentie.

Wij rekenen er dan ook op dat alle stagiaires zullen komen bewijzen wat zij waard zijn.

Geef dus tijdig uw naam samen met uw onderwerp op, en dit voor 15 mei a.s. aan één der bestuursleden.

Het Bestuur.

Confraternitas Sancti Yvonis

Het bestuur van Confraternitas Sancti Yvonis zond aan zijn leden onderstaand rondschrĳven :

* * *

Op dinsdag 19 mei aanstaande viert onze Broederschap het jaarlijks feest van haar beschermheilige, St.-Ivo.

Telkenjare brengt deze plechtigheid een stemming van ware amtsbroederlijke gemoedelijkheid onder de deelnemers en schept de echte sfeer voor een oprecht confraterneel contact.

Wij nodigen dan ook opnieuw allen uit tegenwoordig

te willen zijn in de plechtige avondmis van dinsdag 19 mei, te 19 uur, aan het hoogaltaar van St.-Jacobskerk. De kanselrede zal dit jaar worden uitgesproken door Zeereerwaarde Heer Kanunnik Dondeyne, Professor aan de Hogeschool van Leuven. Zijne Excellentie Monseigneur Daem, bisschop van Antwerpen, zal vertegenwoordigd worden door Monseigneur Eykens, Vicaris-generaal.

Teneinde aan allen de gelegenheid te geven elkander na de H. Mis te ontmoeten en in een gezellig samen-zijn te verbroederen, zal de St.-Ivoviering besloten worden met een diner opgediend in de «Kapel van Bourgondië», Lange Nieuwstraat 31, te 20 uur. De kostprijs hiervan (dienst inbegrepen doch zonder drank) bedraagt honderd vijf en twintig frank.

De Raad hoopt dat talrijke leden hun sympathie zullen betuigen door hun deelname. Het volstaat hiertoe het bedrag van deelname te storten op postcheckrekening nr. 1319.92 van Notaris Henri Leclef, Tabakvest 9 te Antwerpen, vóór 16 mei aanstaande, met vermelding «St.-Ivoviering».

Aanvaard, waarde Confrater, de uitdrukking onzer verkleefde gevoelens.

De Secretarissen,
C. Van der Planken
A. Cols

De Hoofdman
C. Van Hal

MEDEDELINGEN

Belgisch interuniversitair centrum voor sociaal recht

Het Belgisch interuniversitair centrum voor sociaal recht zond ons onderstaand rondschrĳven :

* * *

Het Belgisch Interuniversitair Centrum voor Sciaal Recht richt op zaterdag 23 mei 1964 te 9 uur 45 een studiedag in te Gent, Rectoraatsgebouw, Volderstraat 9.

Een debat zal ingeleid worden door twee verhandelingen met als thema «De Vredesplicht en de collectieve arbeidsovereenkomsten» en voorgedragen door de h.h. Roger Blanpain, docent aan de universiteit te Leuven, en Gilbert De Broeck, lector aan de universiteit te Leuven.

De deelnemers kunnen samen middagmalen rond 12 u. 45 in het Universitair Restaurant (125 F drank en dienst inbegrepen).

Vrije Universiteit te Brussel

De Vrije Universiteit te Brussel meldt de vacature van de volgende cursus der School voor Psychologische en Opvoedkundige Wetenschappen :

« Vergelijkende schoolwetgeving » (15 u.) ;

(2e kandidatuur in de opvoedkundige wetenschappen).

De aanvragen der kandidaten, met curriculum vitae, behoren vóór 28 mei 1964, bij de Heer Rector der Universiteit, 50, F.D. Rooseveltlaan, te Brussel 5, te worden ingediend.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Notarissen, jrg. 1964 nr. 4 :

G. Baert, De benoeming van een voogd bij de erfstelling over de hand.

Tijdschrift voor Gemeenterecht; jrg. 1964 nr. 4 :

Aanbestedingen. — Aanplakking. — Arbeidsongevallen. — Belastingen. — Benoemingen. — Bezoldiging. — Gemeenteraadslid. — Onteigening ten algemene nutte. — Onverenigbaarheden. — Openbare onderstand. — Pensioenen. — Reglementen. — Schepenen. — Stedebouw.

Politica, jrg. 1964 nr. I :

I. De Lanoo, De Leuvense Studentenbevolking.

Res Publica, jrg. 1964 nr. I :

La défense militaire de l'Europe: M. Grégoire, Introduction. — H. Fayat, Discours d'ouverture. — A. Crahay, Les conséquences politiques et stratégiques des armes nouvelles. — R. Rothschild, Les conséquences politiques et militaires des armes nouvelles et la défense de l'Europe. — P.M. Gallois, L'Otan, La défense de l'Europe occidentale hier et aujourd'hui. — A. Kissinger, Les Etats-Unis et l'Europe. — F.O. Miksche, Les problèmes européens. — V. Crabbe, Conclusions. — R. Ducci, Armements nucléaires et union européenne. — L. Moulin, Le mythe de la planification soviétique.

Nederlands Juristenblad, jr. 1964 nr. 19 :

Th. Limperg, De juridische bescherming van letters en andere typographische tekens II. (slot). — A. P. Funke, Verlof tot tenuitvoerlegging van in vreemde staten totstand gekomen executoriale titels (Exequatur - ontwerp (I)).

Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie, jrg. 1964 nr. 4813 :

H.A. Drielsma, Twee fiscale rechterlijke beslissingen over twee bekende civiele vraagpunten (I). — M.J.A. Van Kerkhoff, Verzekeringspremie en huwelijksvoorwaarden. — W. H. De Savornin Lohman, Partijverklaring of ambtelijke verklaring ?

Arbitrale Rechtspraak, jrg. 1964 nr. 520.

Rechtspraak.

Journal des Tribunaux, jrg. 1964 nr. 4447 :

H. Coing, L'interprétation de l'article 85 du Traité C.E.E.

Recueil Général, jrg. 1964 nr. 20746 :

Bail. — Langues. — Taxe sur les locations de choses mobilières. — Taxe de facture sur les contrats d'entreprise. — Enregistrement. — Succession. — Impôts. — Donation. — Testament. — Mariage. — Séparation de biens.

Revue Française de Science Politique, jrg. 1964 nr 2 :

B. Gournay, Un groupe dirigeant de la société française: les grands fonctionnaires. — J. F. Kesler, Les anciens élèves de l'école nationale d'administration. — A. Meister, Diffusion et concentration du pouvoir dans une commune yougoslave.

Recueil Dalloz; jrg. 1964 nr. 17 :

J. P. Calon, La location de biens d'équipement ou « Leasing ».

Nr. 18.

Rechtspraak.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"